

**Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra praktické teologie**

Bakalářská práce

**O PRAXI A ZKUŠENOSTECH Z PŘIJÍMACÍHO STŘEDISKA
PRAHA – RUZYNĚ SPRÁVY UPRCHLICKÝCH ZAŘÍZENÍ
MINISTERSTVA VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY**

Vedoucí práce: RSDr. Ján Mišovič, CSc.

Autor práce: Kateřina Glosová

Studijní obor: Sociální a charitativní práce, prezenční studium

2007

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Josova' Kateřina

**Děkuji vedoucímu bakalářské práce RSDr. Jánu Mišoviči CSc.
za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.**

1 ÚVOD.....	5
2 ZÁKLADNÍ OKOLNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ SITUACI UPRCHLÍKŮ.....	6
2.1 AZYLOVÁ PROCEDURA V ČESKÉ REPUBLICCE.....	7
2.2 PRŮBĚH AZYLOVÉ PROCEDURY V ČESKÉ REPUBLICCE.....	9
2.2.1 Rozhodnutí.....	11
2.2.2 Opravný prostředek.....	13
2.3 ZVLÁŠTNOSTI AZYLOVÉHO ŘÍZENÍ V PŘS PRAHA – RUZYNĚ.....	15
2.4 DUBLINSKÁ DOHODA.....	16
3 K SYSTÉMU UPRCHLICKÝCH ZAŘÍZENÍ V ČR	17
3.1 AZYLOVÁ A ZÁCHYTNÁ ZAŘÍZENÍ SUZ.....	17
3.2 KLIENTI AZYLOVÝCH ZAŘÍZENÍ SUZ	18
4 ROLE PŘS PRAHA - RUZYNĚ	20
4.1 VZNIK STŘEDISKA.....	20
4.2 CHARAKTERISTIKA STŘEDISKA.....	20
4.2.1 Zaměstnanci PŘS Praha - Ruzyně.....	21
4.2.2 Klienti PŘS Praha - Ruzyně.....	21
4.2.3 Poskytované služby a náklady	24
4.2.3.1 Ubytování.....	24
4.2.3.2 Stravování	26
4.2.3.3 Zdravotní péče.....	27
4.2.3.4 Sociální služby	27
4.2.3.5 Volný čas.....	28
4.2.3.6 Spolupráce s nevládními organizacemi.....	29
5 O VZTAZÍCH KLIENTŮ PŘS PRAHA - RUZYNĚ.....	30
5.1 ADAPTACE KLIENTŮ.....	32
5.2 ROZDÍLY A Z TOHO PLYNOUCÍ PROBLÉMY	34
5.2.1 Náboženské rozdíly	34
5.2.2 Kulturní a sociální rozdíly.....	35
5.2.3 Ekonomické rozdíly	36
6. ZÁVĚR.....	38
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	40
SEZNAM ZKRATEK.....	42
SEZNAM PŘÍLOH.....	43
PŘÍLOHY	44
ABSTRAKT.....	52

1 ÚVOD

V bakalářské práci se zabývám svou praxí a zkušenostmi z přijímacího střediska Praha - Ruzyně. K výběru tématu mě vedlo především to, že jsem v tomto přijímacím středisku v průběhu studia na Teologické fakultě v Českých Budějovicích pracovala jako sociální pracovnice příjmu a mohla sledovat vývoj migračních procesů.

Až do roku 1989 byla migrace do České republiky přísně kontrolovaná. Do té doby měl běžný člověk jen zřídka příležitost setkat se s někým, kdo se narodil v zahraničí. Po pádu komunistického režimu se tato situace radikálně změnila a přinesla s sebou pro nás „nový“ fenomén migrace a uprchlictví. Po roce 1990 se problémem migrace zabýval Odbor pro uprchlíky. Od 1. ledna 1996 byl tento odbor rozdělen na dvě části a vznikla Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra České republiky, která se stará o zabezpečování služeb žadatelům o udělení mezinárodní ochrany.

„Česká republika se po roce 1989 stala poměrně stabilní ekonomickou a politickou zemí, a proto je pro cizince lákavá. Zatímco dříve byla pouze zemí tranzitní, zastávkou na cestě do jiné země, dnes je již pro mnoho migrantů zemí cílovou. Cizinci do Čech přicházejí z mnoha důvodů. Opouštějí svou zemi a hledají u nás to, co ve svých vlastech nenalézají. Pro některé je to práce, pro jiné náboženská svoboda či svoboda projevu. Někteří přicházejí a žádají o mezinárodní ochranu, jiní se snaží finančně zajistit své rodiny. Do České republiky přicházejí sami, nebo s celou rodinou.“¹

Tato práce však není zaměřena na všechny cizince přicházející do České republiky, ale pouze na žadatele o mezinárodní ochranu, kteří procházejí přijímacím střediskem Praha – Ruzyně.

Práce má za úkol seznámit čtenáře s problematikou související s provozem přijímacího střediska Praha – Ruzyně. Cílem práce je charakterizovat chod střediska, procedury a problémy, s nimiž se klienti v průběhu pobytu ve středisku setkávají. Zejména bych chtěla upozornit na problémy spojené s adaptací klientů a jejich náboženskými, kulturními, sociálními a ekonomickými rozdíly.

Hlavním pramenem práce je zákon o azylu č. 325/1999 Sb. a materiály Správy uprchlických zařízení. V práci bude použita literatura z oblasti uprchlictví a migrace, psychologie a sociální práce. Dále využívám informace z internetových stránek ministerstva vnitra České Republiky.

¹ Schönerová, P. *Cizinci v českých základních školách*. str. 450.

2 ZÁKLADNÍ OKOLNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ SITUACI UPRCHLÍKŮ

Fenomén migrace a uprchlictví se začal týkat České republiky (bývalého Československa) v roce 1990 poté, co se po listopadové revoluci v roce 1989 otevřely hranice. Československo, a posléze Česká republika, se stala pro migrující cizince tranzitní zemí, přes níž přecházeli do zemí západní Evropy. Postupně se však situace mění a Česká republika se stává pro řadu migrantů cílovou zemí. Platí to především pro občany zemí bývalého Sovětského Svazu a státní příslušníky balkánských zemí a Vietnamu.

„Hlavní příčinou současné migrace jsou socioekonomické rozdíly mezi bohatými a chudými zeměmi. Mnohem méně významné jsou pro stěhování obyvatelstva válečné konflikty, politické pronásledování, náboženské boje, kmenové genocidy a ekologické katastrofy.“²

Migraci lze dělit podle různých hledisek. Z hlediska směru pohybu se rozlišuje *emigrace* a *imigrace*, tedy pohyb ven přes hranice určitého státu nebo naopak dovnitř na jeho území. Z časového hlediska se mluví o migraci *krátkodobé* či *dočasné*, *dlouhodobé* a *trvalé*. Z právního hlediska lze hovořit o migraci *legální* a *nelegální*.

Z hlediska příčin a motivů se mezinárodní migrace dělí na migraci *dobrovolnou* a *nucenou*, přičemž dobrovolnou se rozumí taková migrace, kdy se člověk sám rozhodl opustit svou zemi, většinou s úmyslem zlepšit ekonomickou situaci svou či své rodiny. Jde tedy většinou o migraci ekonomickou. Oproti tomu migrace nucená má příčiny ve vnějších faktorech, jako jsou válečné konflikty, přírodní katastrofy, nebo porušování lidských práv a pronásledování z nejrůznějších důvodů. Mnohdy se však různé motivy doplňují a překrývají a je velmi složité rozlišit dobrovolnou a nedobrovolnou, nucenou migraci. Stejně tak není vždy snadné posoudit, zda na první pohled čistě ekonomická migrace není vlastně migrací nucenou. V praxi se totiž často setkáváme s případy, kdy migrant opouští svou vlast pod tlakem neudržitelných ekonomických a sociálních podmínek, kdy je pro něj tedy odchod do ciziny životní nezbytností, třebaže jeho motivy jsou skutečně čistě ekonomické. Na druhou stranu je třeba se zamyslet, zda v některých případech ekonomické migrace nejde vlastně o důsledek více či méně skryté diskriminace, či přímo pronásledování.

Na tomto místě je také třeba připomenout, že chudoba a nezaměstnanost jsou v méně rozvinutých zemích, odkud naprostá většina migrantů pochází a odchází, stejně závažným, ne-li závažnějším problémem jako nízká úroveň respektování lidských práv a ekonomická a sociální nestabilita. Tento stav může mít na život obyvatel mnohem tíživější dopady než

² ŠIŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*, str. 39.

nedodržování lidskoprávních standardů v pojetí, které se v západním civilizačním okruhu již pevně zakořenilo.

Pojem uprchlíka a jeho status definuje *Úmluva o právním postavení uprchlíků* (tzv. *Ženevská konvence*, dále jen Konvence) z roku 1951 a *Newyorský protokol* (dále jen Protokol) z roku 1967. Česká republika (tehdejší Československo) přijala Ženevskou konvenci a Newyorský protokol dne 24. února 1992, resp. dne 26. listopadu 1991. Konvence vychází z článku 14 Všeobecné deklarace lidských práv, který říká, že „každý má právo vyhledat si před pronásledováním útočiště v jiných zemích a požívat tam azylu“. Konvence uprchlíka definuje jako osobu „která se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy z pronásledování z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů, je neschopna přijmout, nebo vzhledem ke shora uvedeným obavám, odmítá ochranu své vlasti.“³

Konvence stanoví, jaké minimální právní standardy mají smluvní státy vůči uprchlíkům uplatňovat. „Smluvní státy jsou povinny postupovat vůči uprchlíkům s maximální vstřícností, pochopitelně za předpokladu spolupráce ze strany uprchlíků. Tak je např. stanoveno, že uprchlíci nemají být trestáni za to, že nelegálním způsobem vstoupili na území státu, kde žádají o ochranu, či se tam nelegálně zdržují.“⁴ V článku 33 je formulován tzv. princip non-refoulement, tedy zásada, že uprchlík nesmí být vrácen nebo vyhoštěn do země, ve které by mohl být ohrožen jeho život nebo osobní svoboda z výše uvedených důvodů. Z této zásady jsou však vyjmuty osoby, které z vážných důvodů představují nebezpečí pro společnost hostitelské země.

Velmi důležité je ustanovení článku 1 odst. F, Konvence, podle něhož se Konvence nevztahuje na osoby důvodně podezřelé z toho, že se dopustily zločinu proti míru, válečného zločinu, zločinu proti lidskosti, vážného nepolitického zločinu, nebo činu směřujícího proti zásadám Organizace spojených národů.

2.1 AZYLOVÁ PROCEDURA V ČESKÉ REPUBLICĚ

Proces správního řízení o udělení mezinárodní ochrany, který bývá zkráceně označován jako azylová procedura nebo azylové řízení, probíhá v několika fázích. Příslušný státní orgán odpovědný za azylové řízení, tedy odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR (dále jen OAMP), shromažďuje podklady pro náležité prozkoumání konkrétního

³ Úmluva o právním postavení uprchlíků, 1951, článek 1 odst. A2.

⁴ Tamtéž, čl. 31.

případu a rozhoduje o oprávněnosti žádosti o azyl. Během celého azylového řízení má cizinec status žadatele o udělení mezinárodní ochrany (dále jen žadatel).

Azylová procedura se řídí zákonem o azylu (zákon č.325/1999 Sb.), který nabyl účinnosti dne 1.1.2000. Tento zákon byl již několikrát novelizován a dá se očekávat, že s vývojem specifické oblasti migrace, bude i v budoucnu upravován. Je na místě konstatovat, že český zákon o azylu zcela respektuje všechna ustanovení Ženevské konvence.

Poslední novela zákona o azylu nabyla účinnosti dne 1. září 2006. Teprve tato novela uvedla do praxe pojem mezinárodní ochrany, namísto dosavadního azylu. Mezinárodní ochrana pak může mít dvě formy, a to jednak formu azylu, pokud žadatel splňuje podmínky pro jeho udělení, a jednak formu doplňkové ochrany, pokud žadatel nesplňuje podmínky pro udělení azylu, ale panuje důvodná obava, že by mu v zemi jeho státní příslušnosti hrozilo reálné nebezpečí vážné újmy. Za vážnou újmu se považuje uložení trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti v situaci ozbrojeného konfliktu nebo vycestování v rozporu s mezinárodními závazky ČR.

Podle zákona o azylu se azyl žadateli udělí, pokud se v průběhu azylového řízení prokáže, že „je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, případně že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.“⁵

Azyl může být také udělen z důvodů sloučení rodiny, tedy manželu azylanta, jeho svobodným dětem mladším 18 let, rodiči azylanta mladšího 18 let nebo zletilé osobě odpovídající za nezletilou osobu bez doprovodu.⁶ Dále může být azyl udělen z humanitárního důvodu, tedy v případě, že žadatele nelze vrátit do země jeho původu vzhledem k jeho subjektivní situaci, především věku, zdravotnímu stavu apod.

Zákon o azylu vymezuje rovněž pojmy *bezpečná země původu* a *bezpečná třetí země*⁷, tedy země jejíž občané nemají důvod žádat o mezinárodní ochranu, neboť stát plně respektuje a dodržuje lidská práva a je schopen zajistit jejich dodržování, resp. žadatel není občanem tohoto státu, ale na jeho území se prokazatelně zdržoval a může se na jeho území vrátit. Bezpečnou třetí zemí může být i země, již žadatel pouze projížděl, pokud měl zjevně možnost na jejím území požádat o mezinárodní ochranu. V současné době jsou všechny země sousedící s ČR považovány za bezpečné.

⁵ Zákon o azylu č.325/1999 Sb, § 12.

⁶ Nezletilou osobou bez doprovodu se v souladu s ustanovením § 2 odst. 10 zákona o azylu rozumí osoba mladší 18 let, která se nenachází v péči zletilé osoby odpovídající za ni.

⁷ Zákon o azylu č.325/99 Sb., §2 odst. 1 a 2.

OAMP zamítne žádost ve zrychleném řízení jako zjevně nedůvodnou v případě, že⁸:

- žadatel uvádí pro svou žádost o mezinárodní ochranu pouze důvody ekonomické nebo jiné, které nelze podřadit důvodům pro udělení azylu stanoveným zákonem o azylu,
- žadatel uvádí nesprávné údaje o své totožnosti a státní příslušnosti, nebo je zcela odmítá uvést,
- se zjistí, že důvodem pro žádost je snaha uniknout situaci všeobecné nouze, např. v důsledku přírodních katastrof,
- podal žádost o mezinárodní ochranu opakovaně ze shodných důvodů,
- přichází z bezpečné země původu či třetí bezpečné země,
- má více státních občanství a nevyužil ochrany některého ze států, jejichž občanství má,
- tvrdí zjevně nevěrohodná tvrzení, nebo jeho obavy jsou vázány jen na určitou část jeho země původu a může nalézt ochranu v jiné její části,
- se prokáže, že zničil, poškodil nebo zatajil svůj cestovní doklad, či jinou důležitou listinu s cílem ztížit zjištění skutečného stavu věci, nebo s tímto cílem předložil padělaný nebo pozměněný doklad, či jinou listinu,
- se prokáže, že požádal o mezinárodní ochranu s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny.

Zrychlené řízení se nevztahuje na nezletilé osoby bez doprovodu

2.2 PRŮBĚH AZYLOVÉ PROCEDURY V ČESKÉ REPUBLICE

Cizinci, který učiní na hraničním přechodu, na útvaru policie nebo v Příjímacím středisku (dále jen PŘS) ve Vyšních Lhotách prohlášení o úmyslu požádat o mezinárodní ochranu v ČR, vydá policie vstupní vízum. Pokud se cizinec v tomto okamžiku nenachází v PŘS Vyšní Lhoty, je vyzván, aby se do tohoto střediska během 24 hodin dostavil. Pokud cizinec deklaruje svůj úmysl požádat o mezinárodní ochranu v ČR v tranzitním prostoru mezinárodního letiště, je po provedení úvodních policejních úkonů, tj. po zjištění totožnosti, sejmutí otisků prstů, osobní prohlídce a podání vysvětlení, neprodleně umístěn do PŘS na letišti Praha-Ruzyně. Od okamžiku projevení úmyslu požádat o mezinárodní ochranu se na cizince pohlíží jako na žadatele.

⁸ Zákon o azylu č.325/99 Sb., §16.

Poté, co je cizinec umístěn nebo se sám dostaví do PŘS, pracovníci OAMP zahájí v nejbližším možném termínu správní řízení o udělení mezinárodní ochrany. Prvním krokem je sepsání žádosti o udělení azylu, která obsahuje zákonem stanovené otázky. Její součástí je také fotografie žadatele. Žádost se vyhotovuje v elektronické podobě, která slouží k žadatelově registraci v mezinárodním registru žadatelů a také ve fyzické, papírové formě, která spolu s ostatními písemnostmi, týkajícími se žadatele, vytváří správní spis. Registrací se žadatel dostane do národní databáze žadatelů o mezinárodní ochranu a je mu přiřazeno jedinečné evidenční číslo, pod nímž po celou dobu svého řízení vystupuje.

V případě, že cizinec nedisponuje žádným dokladem totožnosti, se ověří jeho totožnost pouze na základě jeho čestného prohlášení.

Velký důraz se klade na informování žadatele o všech jeho právech a povinnostech, o průběhu azylového řízení atd.. Žadatel je informován jednak ústně, jednak obdrží veškeré informace v písemné podobě, a to v jazyce, kterým je schopen se bez problémů dorozumět. U všech úkonů azylového řízení je také přítomen tlumočnický jazyk, kterým žadatel komunikuje, aby nedošlo k faktickému zkrácení práv žadatele tím, že by z důvodů neporozumění a nevědomosti nevyužil možností, které mu zákon o azylu dává.

Po sepsání žádosti o udělení mezinárodní ochrany následuje pohovor. Zatímco v žádosti jsou v podstatě zjišťovány pouze základní údaje o žadateli, jeho rodinných, ekonomických a sociálních poměrech a pouze ve stručnosti také způsob příchodu na území ČR a důvody pro podání žádosti o mezinárodní ochranu, v pohovoru se věnuje pozornost detailnímu objasnění důvodů žadatelova odchodu z vlasti a podání jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Pokud je žadatel indisponován, např. zdravotně nebo se nachází ve špatném psychickém stavu, provedení pohovoru se odloží na dobu, kdy je žadatel nezpochybnitelně schopen pohovor absolvovat. Dbá se také na to, aby pohovor v případě potřeby vedla osoba stejného pohlaví, jako je žadatel. Pokud se při prvním pohovoru nepodaří objasnit všechny okolnosti důležité pro posuzování žádosti, je možné provést doplňující pohovor a v některých případech následuje pohovorů několik.

Z praktického hlediska je pro žadatele velmi důležitá skutečnost, že po celou dobu svého azylového řízení je pojištěncem Všeobecné zdravotní pojišťovny a pojistné za něj hradí Ministerstvo vnitra. Žadatel má nárok na bezplatné ubytování v azylovém zařízení, stravování, zajištění základních hygienických prostředků a má přístup také ke vzdělávání, pokud pro to jsou podmínky. Po celou dobu svého řízení také pobírá kapesné ve výši 18,- Kč denně. V případě, že žadatel disponuje větší finanční částkou, je možné od něj požadovat, aby se podílel na hrazení nákladů za své ubytování a stravování, v praxi však tato možnost nebývá uplatňována.

Povinností žadatele je vždy uposlechnout pokyny příslušníků policie a pracovníků OAMP a Správy uprchlických zařízení (dále jen SUZ). Mezi hlavní závazky patří spolupráce při azylovém řízení a poskytování pravdivých a úplných informací. Pokud by tak žadatel nečinil, stejně jako v případě, že se bez omluvy opakovaně nedostavuje k pohovoru, k němuž byl předvolán, nelze na základě dosud zjištěných skutečností o žádosti rozhodnout. OAMP má podle § 25 zákona o azylu povinnost v takovém případě řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavit.

K povinností žadatele patří také nutnost setrvat v PřS, kde je omezen jeho pohyb, až do ukončení vstupních úkonů, tj. odebrání otisků prstů, provedení nezbytných lékařských vyšetření a podání žádosti o azyl. V PřS Praha-Ruzyně je žadatel povinen zůstat až do okamžiku vycestování z ČR, pokud mu nebyl azyl udělen nebo jeho žádost byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná, případně bylo řízení zastaveno.

V zásadě platí, že v PřS Vyšší Lhoty jsou tyto úkony provedeny během 14-20 dní a poté je žadatel přemístěn do pobytového střediska (dále jen PoS), kde již není pohyb a pobyt omezován. Žadatel může také žít na soukromé adrese mimo PoS, musí pouze OAMP a SUZ o této skutečnosti informovat a vyžádat si souhlas se změnou místa pobytu. Po celou dobu azylového řízení je poté povinen informovat OAMP o svém místě pobytu a případných změnách. Dále je žadatel povinen dostavit se na výzvu (předvolání) OAMP na určené místo k provedení úkonů v azylovém řízení.

Žadatel na území ČR pobývá na základě průkazu žadatele vydávaného OAMP a víza na strpění vydávaného policií. Platnost obou dokladů si musí vždy včas prodloužit.

2.2.1 Rozhodnutí

Rozhodnutí o žádosti o udělení mezinárodní ochrany má být vydáno podle zákona o azylu do 90 dní ode dne podání žádosti. Tato lhůta může být prodloužena a děje se tak ve složitějších případech. Hlavně z důvodu opatření si podrobnějších informací o situaci v zemi žadatelova původu, na jejichž základě, spolu s výpověďmi žadatele, OAMP rozhoduje. Při obstarávání informací o zemích původu spolupracuje OAMP s Ministerstvem zahraničních věcí ČR, ale také s partnerskými úřady v zahraničí a s nevládními organizacemi a dalšími institucemi.

Rozhodnutí nabývá právní moci dnem jeho doručení žadateli. Může být plně pozitivní, kdy se žadateli udělí mezinárodní ochrana formou azylu. V takovém případě získává žadatel status azylanta, který mu dává veškerá práva, jakých požívají občané ČR, s výjimkou práva

volebního. Na území ČR dále azylant pobývá na základě průkazu povolení k pobytu azylanta. Zároveň je mu přiděleno rodné číslo. Azylant může požádat o vydání cestovního dokladu (tzv. modrý, nebo též ženevský pas), s nímž poté může cestovat mimo území ČR. Při cestování do zahraničí však pro něj platí stejné podmínky jako pro běžné občany země, jejímž je státním příslušníkem. V rámci Evropské Unie (dále jen EU) je cestování azylantů zjednodušeno, neboť jsou držiteli povolení k pobytu v ČR, tedy v členském státě a nepotřebují již žádné další náležitosti.

Azylant má také možnost přihlásit se do státního integračního programu, v jehož rámci je mu po určité době nabídnut tzv. integrační byt na území České republiky. Tato nabídka může být poskytnuta pouze jedenkrát. Pokud ji azylant z jakéhokoliv důvodu odmítne, musí si ubytování najít sám. Státní integrační program dále zahrnuje bezplatný kurz českého jazyka.

Další možnost představuje situace, že žadateli není udělen azyl, může mu však být udělena tzv. doplňková ochrana podle § 14a zákona o azylu. V takovém případě musí rozhodnutí obsahovat také časový limit, na jak dlouho je mezinárodní ochrana přiznána. Žadatel ztrácí výhody, které mu poskytoval status žadatele, avšak získává vízum za účelem strpění na dobu stanovenou rozhodnutím o udělení doplňkové ochrany. Po uplynutí lhůty, po kterou je cizinec chráněn statutem doplňkové ochrany, si buď musí svůj pobyt upravit jiným zákonným způsobem nebo musí ČR opustit. Třetí možností je opětovná žádost o udělení mezinárodní ochrany a tak opakované podstoupení azylové procedury. Toto řešení je ze strany cizinců časté a není něm nic nelegitimního. Smyslem automatického časového omezení doplňkové ochrany, které bylo zavedeno novelou zákona o azylu od září 2006, bylo zabránit případům, kdy cizinci přecházející před situací s omezeným trváním (např. válečný konflikt) získávali prakticky trvalý pobyt. Tato skutečnost byla často zneužívána, proto bylo třeba nastavit systém tak, aby se oprávněnost poskytování útočiště pravidelně přezkoumávala.

Poslední variantou je neudělení žádné z forem mezinárodní ochrany nebo zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany podle § 16 zákona o azylu. V takovém případě žadatel ztrácí svůj chráněný status a nabývá postavení cizince se všemi důsledky, především si musí upravit pobyt na území ČR jiným způsobem než žádostí o mezinárodní ochranu nebo vycestovat. Proti rozhodnutí ministerstva vnitra však může žadatel podat žalobu k soudu, jak podrobněji rozebereme v kapitole 2.2.2.

Zvláštním případem je zastavení řízení⁹, ke kterému dojde pokud:

- žadatel vzal svou žádost zpět,

⁹ Zákon o azylu č.325/1999 Sb, § 25.

- žadatel bez omluvy a závažného důvodu opakovaně nerespektuje výzvy Ministerstva vnitra ČR, aby se dostavil k pohovoru,
- žadatel neposkytuje informace nezbytné pro rozhodnutí nebo neodstranil vady podání a v řízení proto nelze pokračovat.

Důvodem pro zastavení azylového řízení je zcela logicky také udělení občanství ČR žadateli nebo jeho smrt¹⁰. Zastavit řízení o udělení mezinárodní ochrany je však ministerstvo vnitra povinno také v případě, že žadatel v průběhu řízení neoprávněně překročí státní hranice nebo se o to pokusí a rovněž tehdy, je-li jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřípustná podle § 10a zákona o azylu.¹¹ V těchto případech nabývá žadatel postavení cizince.

2.2.2 Opravný prostředek

Osoba, která obdržela rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR o své žádosti o udělení mezinárodní ochrany a je s tímto rozhodnutím nespokojena, může v souladu s ustanovením § 32 podat žalobu ke krajskému soudu místně příslušnému místu jeho pobytu v době, kdy žalobu podává. Podání žaloby proti rozhodnutí ministerstva vnitra má odkladný účinek a cizinec, který žalobu podal, se vrací zpět do azylového řízení. Má tedy opět postavení žadatele o mezinárodní ochranu se všemi výhodami z toho plynoucími. Existují pouze dvě výjimky z tohoto pravidla. Žaloba nemá odkladný účinek, pokud bylo řízení zastaveno podle § 25 zákona o azylu nebo pokud byla žádost zamítnuta podle § 16 odst. e) a f), tj. pokud žadatel přichází ze země, která je považována za bezpečnou zemi původu nebo bezpečnou třetí zemi nebo pokud má více než jedno státní občanství a nevyužil ochrany některého ze států, jehož občanství má.

Na podání žaloby má žadatel 15 dní ode dne nabytí plné moci rozhodnutí¹². Opět je zde několik výjimek z pravidla. Sedmidenní lhůtu na podání žaloby má žadatel, jehož žádost o udělení mezinárodní ochrany byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná a dále ten, v jehož případě bylo řízení zastaveno z důvodu nepřípustnosti žádosti. Sedm dní má na podání žaloby proti rozhodnutí také žadatel umístěný v PŘS Praha-Ruzyně a rovněž žadatel, který podal svou

¹⁰ K takovým případům, třebaže zřídka, také dochází. Většinou se jedná o osoby postižené velmi závažným, smrtelným onemocněním, které požádali o mezinárodní ochranu v nemocnici nebo jiném zdravotnickém zařízení.

¹¹ Nepřípustná je žádost tehdy, pokud je žadatel občanem některého z členských států Evropské Unie, anebo pokud je za posuzování této žádosti odpovědný jiný členský stát Evropské Unie než ČR. Podrobněji viz kapitola 2.4.

¹² Pozn. Tím se rozumí den doručení rozhodnutí žadateli.

žádost o udělení mezinárodní ochrany v zařízení pro zajištění cizinců¹³. Po dobu, kdy běží lhůta pro podání žaloby, která by měla odkladný účinek, se dotyčná osoba stále nachází v postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany.

Krajský soud přezkoumává rozhodnutí ministerstva vnitra pouze z hlediska zákonnosti. To znamená, že se zabývá pouze tím, zda v průběhu řízení nebyl ze strany OAMP porušen zákon a zda rozhodnutí obsahuje všechny zákonem stanovené náležitosti, případně zda OAMP neopomněl nějakou, pro rozhodnutí v případě podstatnou věc, či úkon. Jde tedy o formální zákonnou správnost rozhodnutí. Soud se však nezabývá nebo by se ve standardním případě neměl zabývat vlastním obsahem. Posuzování toho, zda je žadatel skutečně osobou opodstatněně si nárokující právo požívat mezinárodní ochrany, je ve výhradní pravomoci OAMP.

Krajský soud může rozhodnutí buď zrušit a věc vrátit k novému posouzení OAMP nebo potvrdit jeho zákonnost a oprávněnost. Jakmile je žadateli rozsudek doručen, nabývá právní moci a azylové řízení je ukončeno, pokud soud rozhodl v žadatelův neprospěch.

Krajský soud je, podobně jako OAMP, v některých případech nucen řízení zastavit. Jde o případy, kdy je zjevné, že žadatel nemá o své azylové řízení v ČR zájem tzn. pokud se nezdržuje v místě hlášeného pobytu a neoznámil jeho změnu nebo neoprávněně vstoupil na území jiného státu. Podobně jako azylové řízení soud zastaví i řízení v případě úmrtí žadatele nebo když je mu uděleno státní občanství ČR.

Je-li rozhodnutí ministerstva vnitra krajským soudem zrušeno, OAMP opětovně posoudí celou věc a provede také nové šetření, včetně pohovoru, pokud to případ vyžaduje. Jestliže však krajský soud žalobu zamítl nebo řízení zastavil, stává se žadatel dnem nabytí právní moci soudního rozhodnutí opět cizincem a je tudíž povinen opustit území ČR, pokud nemá pobyt povolen podle zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců.

I takto neúspěšný žadatel o udělení mezinárodní ochrany má však ještě jednu možnost. Po dobu 15 dní ode dne nabytí právní moci rozsudku krajského soudu je „hájen“ a má možnost podat tzv. kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu (dále jen NSS). Taková stížnost má automaticky odkladný účinek. To znamená, že stěžovatel sice zůstává cizincem a nepožívá výhod postavení žadatele, ale jeho pobyt na území ČR nemůže být proti jeho vůli až do pravomocného ukončení řízení o kasační stížnosti ukončen¹⁴.

¹³ Zařízení pro zajištění cizinců (ZZC), tzv. záchyt, je detenční zařízení, kde jsou zadrženi cizí státní příslušníci, kteří nelegálně vstoupili nebo pobývali na území ČR. Cizince do tohoto zařízení, od 1.1.2006 spravovaného SUZ, umísťuje Policie ČR na dobu maximálně 180 dní.

¹⁴ U takového cizince nemůže být realizováno vyhoštění, pokud mu bylo uloženo, a nesmí být nucen k opuštění ČR, ani když není oprávněn zde pobývat.

NSS může zrušit napadený rozsudek a vrátit věc k projednání krajskému soudu nebo může jeho rozhodnutí potvrdit. NSS má opět posuzovat pouze zákonnost rozhodnutí krajského soudu. Pokud tedy NSS potvrdí rozsudek krajského soudu a kasační stížnost zamítne, nabývá toto rozhodnutí po doručení oběma stranám sporu právní moci. Cizinec, pokud neuspěl, tedy již vyčerpal všechny možnosti odvolání a jeho pobyt je nadále určován bezvýhradně zákonem o pobytu cizinců. V praxi platí, že okamžikem nabytí právní moci zamítnutí posledního možného opravného prostředku je cizinec vydán do kompetence Cizinecké a pohraniční policie¹⁵, která ukončí neprodleně jeho pobyt na území ČR, pokud není oprávněn zde pobývat na základě zákona o pobytu cizinců.

2.3 ZVLÁŠTNOSTI AZYLOVÉHO ŘÍZENÍ V PŘS PRAHA – RUZYŇ

Řízení v PřS Praha-Ruzyně se odlišuje od řízení v jiných zařízeních v několika podstatných skutečnostech. Nejzásadnější jsou dvě věci. Za prvé žadatel o udělení mezinárodní ochrany nevstupuje na území ČR a zůstává v tranzitním prostoru mezinárodního letiště. Z tohoto důvodu mu také není uděleno vízum.

Druhá odlišnost je ve velmi zkrácených lhůtách pro řízení. OAMP musí podle zákona o azylu rozhodnout do pěti dní od podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Stejně tak v případě negativního rozhodnutí a následného podání žaloby má krajský soud na rozhodnutí o této žalobě lhůtu pouhých 45 dnů. Pokud se OAMP nebo soudu nepodaří ve zmíněné lhůtě rozhodnout, získá žadatel krátkodobé vízum k pobytu a je přemístěn do azylového zařízení na území ČR. V ostatních případech však na území ČR vstoupit nesmí.¹⁶

Pokud pro žadatele negativní rozhodnutí ministerstva vnitra nabylo právní moci v době jeho pobytu v PřS Praha-Ruzyně, je povinen zde setrvat až do vycestování z ČR. Navrátit se zpět do země původu může dobrovolně v kterékoliv fázi svého řízení a rovněž v průběhu lhůty pro podání žaloby, resp. kasační stížnosti. Pokud projeví v těchto časových limitech zájem odcestovat a požádá o pomoc, může odcestovat na náklady Ministerstva vnitra ČR. Pokud však odmítne vycestovat i po pravomocném ukončení azylového řízení, včetně vyčerpání všech možností opravných prostředků, je jeho vycestování realizováno Cizineckou a pohraniční policií bez ohledu na cizincovu vůli.

¹⁵ Referát cizinecké a pohraniční policie Policie ČR (RCPP PČR), zkráceně Cizinecká a pohraniční policie.

¹⁶ Výjimkou jsou např. neodkladná lékařská vyšetření a hospitalizace mimo PřS.

2.4 DUBLINSKÁ DOHODA

Tzv. dublinské řízení je založeno na ustanoveních tzv. Dublinské smlouvy, která reguluje problematiku udělování mezinárodní ochrany a azylu v rámci EU. Členské státy se touto úmluvou zavázaly přijmout společná opatření s cílem zabránit tzv. azylové turistice. V minulosti bývalo běžné, že žadatel odmítnutý v jedné zemi EU žádal o mezinárodní ochranu v dalším členském státě EU a nezdědka tak vystřídal celou řadu unijních zemí.

Dublinská úmluva stanovuje zcela jasná, třebaže poměrně komplikovaná, kritéria, podle nichž jsou jednotlivé členské státy odpovědné za posuzování žádostí o udělení mezinárodní ochrany. V zásadě lze říci, že za žádost občana neunijní země, který požádal o mezinárodní ochranu v některé unijní zemi, bude vždy odpovědná tato první členská země. Bude tedy povinna zmíněnou osobu na základě výzvy členského státu, kde byl cizinec zjištěn, převzít na své území. Obdobné je to v případě uděleného vstupního víza či povolení k pobytu. Odpovědný stát musí dát cizinci příležitost požádat o mezinárodní ochranu a doložitelně ukončit jeho pobyt na území EU, pokud mezinárodní ochranu neudělí. V rámci zemí EU, jakož i Norska a Islandu, které přistoupily k dublinskému systému, funguje databáze Eurodac, kde jsou zaznamenány podle otisků prstů všechny osoby, které požádaly v zemích EU o mezinárodní ochranu v posledních šesti letech.

Ode dne 1.5.2004, tj. od vstupu do EU, je ČR členským státem tzv. dublinského systému. V praxi to znamená, že do ČR začaly země západní Evropy předávat žadatele, kteří buď prošli azylovým řízením v ČR, nebo zde měli prokazatelně povolení k pobytu, či vstupní vízum. Na druhou stranu ČR začala předávat do jiných členských zemí žadatele, kteří splňovali zmíněná kritéria. Podstatné je také to, že podle českého zákona o azylu nesmějí osoby, spadající do kategorie vydávaných „dublinských případů“ opustit PŘS, příp. PoS, které jim bylo určeno k pobytu, a to až do jejich předání odpovědné zemi. V ČR je střediskem, kde jsou tzv. dublinské případy shromažďovány až do předání odpovědné zemi, PŘS Vyšší Lhoty.

3 K SYSTÉMU UPRCHLICKÝCH ZAŘÍZENÍ V ČR¹⁷

Systém azylových zařízení v České Republice spravuje a provozuje SUZ. Tato organizace byla zřízena 1. ledna 1996 a vznikla rozdělením Odboru pro uprchlíky, aby byl oddělen výkon státní správy v oblasti azylové procedury a zabezpečování služeb žadatelům o udělení mezinárodní ochrany. SUZ je rozpočtovou organizací a organizační složkou státu, řídí jí ředitel a podléhá náměstkovi ministra vnitra pro veřejný pořádek a bezpečnost.

K 1. 1. 2005 SUZ zaměstnávala celkem 435 pracovníků v širokém spektru pozic. „Skladba profesí je odrazem nabídky služeb, které jsou klientům poskytovány. Mimo pozic řídicích, administrativně správních a metodických nacházejí uplatnění i ekonomové, psychologové, lékaři a zdravotníci, sociální pracovníci, vychovatelky v dětských centrech, kuchaři a řada dalších profesionálů.“¹⁸

Organizace poskytuje služby žadatelům o udělení mezinárodní ochrany, azylantům a cizincům. Jedná se o ubytovací, stravovací, sociální, zdravotní a psychologické a jiné služby. Jejím úkolem je zajištění základních životních potřeb a možnosti důstojné existence osobám žádajícím o mezinárodní ochranu po dobu vyřizování jejich procedury u OAMP.

Organizační struktura uprchlických zařízení je budována tak, aby tyto instituce byly schopny pokud možno reagovat na změny ve vývoji azylové migrace. Jejím cílem je poskytovat služby způsobem odpovídajícím aktuálnímu počtu žadatelů, jejich sociální, národnostní a náboženské struktuře.

3.1 AZYLOVÁ A ZÁCHYTNÁ ZAŘÍZENÍ SUZ

Centrála SUZ, která koordinačně řídí, spravuje a provozuje veškerá azylová a záchytná zařízení, je umístěna v areálu Policejní akademie v Praze. Azylová a záchytná zařízení jsou rozmístěna po celé České republice.

Azylová zařízení můžeme rozdělit na PŘS, PoS a integrační střediska (dále jen IaS). PŘS sloužící k příjmu nových žadatelů jsou v Praze – Ruzyni a Vyšních Lhotách. PoS, která zabezpečují péči o žadatele čekající na rozhodnutí první a druhé instance, jsou umístěna v Havířově, Kostelci nad Orlicí, Stráži pod Ralskem, Zastávce u Brna a Zbýšově. IaS sloužící jako dočasné ubytování azylantům jsou v Předlicích, Jaroměři, Havířově, Zastávce u Brna, Hošťce a Stráži pod Ralskem.

¹⁷ *Správa uprchlických zařízení*. Dostupné na: www.mvcr.cz/ministerstvo/suz.html.

¹⁸ *Informační balíček nového zaměstnance Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra České republiky*.

Od 1. ledna 2006 převzala SUZ síť zařízení pro zajištění cizinců¹⁹ (dále jen ZZC). Jedná se o zařízení ve Velkých Přílepech, Frýdku Místku, Poštorné a Bělé – Jezové. V ZZC pro cizince ve Velkých Přílepech bylo ke dni 9. 8. 2006 zřízeno detašované pracoviště PŘS Praha – Ruzyně s kapacitou 115 míst.

V souladu se zákonem o azylu vyplácí stát obcím, na jejichž území jsou umístěna azylová zařízení, příspěvek k částečné úhradě nákladů spojených s jejich přítomností. Ten činí 7 Kč za osobu na den, což zlepšuje postavení a názor občanů na klienty zařízení v daném městě či obci. Mnohdy se totiž stávalo, že místní veřejnost byla proti vzniku azylového zařízení, protože s žadateli a azylanty neměla zkušenosti a obávala se problémů a nákladů, které s tímto zařízením souvisí. Teprve pozitivní zkušenost s klienty odstranila prvotní nedůvěru.

Ve SUZ došlo letos k mnohým změnám. Z důvodu klesajícího počtu žadatelů o mezinárodní ochranu byla některá azylová zařízení nařízením ministra vnitra uzavřena (Červený Újezd, Seč, Bruntál, Kašava) nebo plní i jinou funkci než doposud (Velké Přílepy).

3.2 KLIENTI AZYLOVÝCH ZAŘÍZENÍ SUZ

Od roku 1990 do září 2006 byly poskytnuty služby 81 351 žadatelům o mezinárodní ochranu. Tito klienti jsou státními příslušníky různých zemí (viz. příloha I), někteří jsou i bez státní příslušnosti. K cestě do ČR používají různé dopravní prostředky, velmi časté je také „pěší“ nelegální překročení hranic.

Klient PŘS a PoS se nazývá žadatel o mezinárodní ochranu. Osobu žadatele jasně definuje zákon o azylu, který říká, že „žadatelem o udělení mezinárodní ochrany se rozumí cizinec, který požádal Českou republiku o mezinárodní ochranu, nebo cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v jiném členském státě Evropské unie, je-li Česká republika příslušná k jejímu posuzování. Postavení žadatele má po dobu řízení o udělení mezinárodní ochrany a po dobu soudního řízení o žalobě proti rozhodnutí ministerstva vnitra.“²⁰

Klient integračního střediska se nazývá azylant. Podle zákona o azylu se azylantem rozumí cizinec, „kterému byl podle tohoto zákona udělen azyl, a to po dobu platnosti rozhodnutí o udělení azylu.“²¹

¹⁹ Pozn. Jiný název pro zařízení pro zajištění cizinců je záchytné zařízení.

²⁰ Zákon o Azylu č. 325/1999 Sb., § 2, čl. 4.

²¹ Zákon o Azylu č. 325/1999 Sb. § 2, čl. 5.

Osobní důvody pro příchod do naší země a pro podání žádosti o mezinárodní ochranu jsou různé. Žadateli se však mezinárodní ochrana udělí jen tehdy, bude-li v řízení o jejím udělení zjištěno, že žadatel je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasových, náboženských, národnostních, či z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má a jehož ochranu odmítá z výše uvedených důvodů přijmout.²² Totéž platí i pro osoby bez státní příslušnosti, nacházející se mimo zemi svého dosavadního pobytu, které se v důsledku výše uvedených obav nechtějí nebo nemohou vrátit. Mezinárodní ochrana může být též udělena za účelem sloučení rodiny nebo z humanitárních důvodů.

²² V případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště

4 ROLE PŘS PRAHA - RUZYNĚ

PřS Praha – Ruzyně se nachází v tranzitním prostoru mezinárodního letiště Praha – Ruzyně a má kapacitu 45 míst. Z důvodu vysokého počtu žadatelů o mezinárodní ochranu a zvýšení humanizace prostředí bylo ke dni 9. 8. 2006 zřízeno detašované pracoviště PřS Praha – Ruzyně s kapacitou 115 míst ve Velkých Přílepech, na místě dosavadního ZZC.

4.1 VZNIK STŘEDISKA

Od roku 1991 do roku 2002 existoval na letišti Praha – Ruzyně oddělený tranzitní prostor České správy letišť určený k ubytování osob, které nesplňují podmínky pro vstup do ČR a čekají na odlet do země původu.

Teprve od 1. února 2002 bylo zřízeno PřS Praha - Ruzyně s kapacitou 16 lůžek. Z kapacitních důvodů bylo v nově budovaném prostoru terminálu Sever 2 zřízeno a ke dni 16. ledna 2006 otevřeno modernizované PřS s kapacitou 45 lůžek. Prostory PřS v tranzitním prostoru mezinárodního prostoru letiště Praha – Ruzyně jsou pronajaty od České správy letišť.

4.2 CHARAKTERISTIKA STŘEDISKA

PřS Praha – Ruzyně slouží k ubytování cizinců, kteří projevíli úmysl požádat v České republice o mezinárodní ochranu a žadatelů o mezinárodní ochranu. Zároveň však zde mohou být ubytováni také žadatelé navracející se ze států EU nebo odcházející do státu EU na základě Dublinské dohody a cizinci (bývalí žadatelé) žádající o dobrovolnou repatriaci a navrácení zpět do země původu letadlem.

Úkolem PřS je zajistit ubytování a základní životní potřeby všem žadatelům až do jejich odchodu do jiného azylového střediska nebo do jejich vycestování ze země. Každý žadatel umístěný v PřS musí povinně absolvovat vstupní proceduru, která se skládá z identifikace prováděné cizineckou policií, zahájení azylového řízení správním orgánem a komplexní zdravotní prohlídky.

„Žadatel umístěný v PřS je povinen zde pobývat a nesmí toto zařízení opustit po dobu stanovenou zákonem.“²³ Před ubytováním ve středisku provede cizinecká policie jeho identifikaci a osobní prohlídku a vystaví předávací protokol. V průběhu pobytu v PřS podá

²³ Zákon o azylu č. 325/1999 Sb., § 46, čl. 1 – 3.

cizinec s projeveným úmyslem o mezinárodní ochranu na pracovišti OAMP žádost o udělení mezinárodní ochrany.

Protože se jedná o uzavřené zařízení, jež není z karanténních důvodů dovoleno opouštět, podléhají veškeré prostory PŘS přísným bezpečnostním pravidlům. Jsou zde nainstalovány mříže pro zabránění útěku žadatelů. Chodby a venkovní prostory jsou monitorovány bezpečnostními kamerami.

Žadatel o mezinárodní ochranu může být z PŘS Praha – Ruzyně přemístěn do jiného azylového střediska jen v případě, když OAMP nevydá rozhodnutí do 5 dnů ode dne zahájení řízení (pozn. žadatel je přemístěn do PŘS Vyšní Lhoty) nebo OAMP či soud nevydá rozhodnutí do 45 dnů ode dne podání opravného prostředku proti rozhodnutí ministerstva vnitra (pozn. žadatel je přemístěn do PoS dle výběru SUZ). Cizinec umístěný v PŘS nesmí toto středisko opustit do doby vycestování do země původu, pokud mu bylo řízení o udělení mezinárodní ochrany zastaveno nebo mu byla ve zrychleném řízení žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná a nebo mu nebyl udělen azyl.

4.2.1 Zaměstnanci PŘS Praha - Ruzyně

Zaměstnanci SUZ jsou pečlivě vybíráni a musí v souladu se zákonem č. 330/2003 Sb. splňovat předepsané kvalifikační požadavky a předpoklady pro danou pozici. Zároveň také mají povinnost si prohlubovat a zvyšovat svou kvalifikaci.

V současné době v PŘS Praha – Ruzyně pracuje 12 zaměstnanců na pozicích: zdravotní sestra, ubytovatel - provozář, sociální pracovník příjmu – nonstop (6 zaměstnanců), vedoucí příjmu, sociální pracovník – pedagog volného času, sociální pracovník – zástupce vedoucího, vedoucí střediska.

Dle mého názoru pracuje ve středisku kvalifikovaný a vzdělaný personál, který je ochoten se zúčastňovat dalšího speciálního či odborného vzdělávání.

4.2.2 Klienti PŘS Praha - Ruzyně

Od roku 2004 do roku 2005²⁴ poskytlo PŘS Praha – Ruzyně služby 667 žadatelům o mezinárodní ochranu. Všichni žadatelé se nacházeli v tranzitním prostoru mezinárodního letiště Praha – Ruzyně a projevíli úmysl podat žádost o mezinárodní ochranu na Cizinecké

²⁴ Pozn. Údaje byly poskytnuty SUZ. K dispozici byly pouze statistiky v tomto období, protože v roce 2002 – 2003 nebyly statistiky SUZ pro toto středisko zpracovány. Pro rok 2006 ještě nejsou zpracovány.

policii ČR na letišti Praha – Ruzyně. V následujících tabulkách můžeme vidět složení žadatelů umístěných v PřS Praha – Ruzyně v letech 2004 - 2005.

Tabulka 1

Složení žadatelů umístěných v PřS Praha – Ruzyně - podle pohlaví a věku v letech 2004 až 2005 (pozn. podrobnější tabulka viz. Příloha III)

Věk žadatelů	Muž	Žena	Celkem
0 – 14 let	25	31	56
15 – 18 let	54	9	63
19 – 29 let	356	27	383
30 – 44 let	128	18	146
45 – 67 let	11	6	17
68 a výše let	1	1	2
Celkem	575	92	667

* zdroj – databáze SUZ

Žadatelé umístění v PřS Praha - Ruzyně byli muži i ženy různého věku. Do PřS Praha – Ruzyně přišlo v období od roku 2004 do roku 2005 šestkrát více mužů než žen. Nejpočetnější skupinou přicházející do střediska byli muži ve věku 19 až 29 let (356 mužů). Další početnou skupinou byli i žadatelé ve věku 30 – 44 let (146 mužů a žen). Nejmladším žadatelem bylo třítýdenní miminko. Nejstarší žadatelkou byla žena stará 81 let.

Tabulka 2

Složení žadatelů umístěných v PřS Praha – Ruzyně - podle pohlaví a kontinentů v letech 2004 až 2005

Kontinent	Muž	Žena	Celkem
Evropa	9	7	16
Asie	299	53	352
Afrika	108	12	120
Amerika	1	0	1
EU	0	0	0
Státní příslušnost nezjištěna	9	1	10
Bez státní příslušnosti	158	20	178
Celkem	575	92	667

* zdroj – databáze SUZ

Žadatelé umístění v PřS Praha – Ruzyně od roku 2004 do 2005 měli různé státní příslušnosti (pozn. podrobnější tabulka viz. Příloha IV). Nejpočetnější skupinou byli žadatelé z Asie (352

mužů a žen). Další početnou skupinu tvořili žadatelé bez státní příslušnosti (178 mužů a žen). Poměrně četnou skupinou byli i žadatelé z Afriky (120 mužů a žen).

Tabulka 3

Složení žadatelů umístěných v PřS Praha – Ruzyně - podle příslušnosti k typu rodiny a pohlaví v letech 2004 až 2005

Příslušnost k typu rodiny	Muž	Žena	Celkem
Jednotlivci	515	34	549
Neúplná rodina s dětmi	14	22	36
Úplná rodina bez dětí	10	9	19
Úplná rodina s dětmi	35	27	62
Nezjištěno	1	0	1
Celkem	575	92	667

* zdroj – databáze SUZ

V letech 2004 až 2005 přicházeli žadatelé do PřS Praha - Ruzyně nejvíce jako jednotlivci (549 mužů a žen). Ve středisku se v tomto časovém období zároveň vyskytovaly různé typy rodin. Tyto rodiny můžeme rozdělit na: neúplné s dětmi (36 mužů a žen), úplné rodiny s dětmi (62 mužů a žen) a úplné rodiny bez dětí (19 mužů a žen). Pokud přišla do tohoto střediska rodina s dětmi nebo nezletilá osoba bez doprovodu, byla v co nejkratší lhůtě přemístěna do PřS Vyšší Lhoty. Do skupiny jednotlivců byly zahrnuty i nezletilé osoby bez doprovodu.

Tabulka 4

Složení žadatelů umístěných v PřS Praha – Ruzyně - podle důvodu odchodu a pohlaví v letech 2004 až 2005

Důvod odchodu z PřS Praha – Ruzyně	Muž	Žena	Celkem
Změna statutu na dočasné útočiště	1	0	1
Zařízení MŠMT	1	3	4
Na vlastní žádost	1	0	1
Dobrovolná repatriace	4	1	5
Svévolný odchod	2	0	2
Transfer do jiného azylového zařízení	543	88	631
Zadržen orgány činnými v trestním řízení	1	0	1
Zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu	22	0	22
Celkem	575	92	667

* zdroj – databáze SUZ

V letech 2004 až 2005 měli žadatelé různé důvody pro odchod z PŘS Praha – Ruzyně. Nejčastějším důvodem odchodu byl transfer do jiného azylové zařízení (631 mužů a žen). Dalším častým důvodem bylo zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu (22 mužů). Méně časté byly i jiné důvody k odchodu. Jedná se o odchody do zařízení MŠMT²⁵ (4 muži a ženy), dobrovolnou repatriaci (5 mužů a žen) a dokonce svévolný odchod neboli útěk žadatelů ze zařízení (2 muži)

4.2.3 Poskytované služby a náklady

Cizincům, kteří projeví úmysl požádat o mezinárodní ochranu a žadatelům o mezinárodní ochranu jsou poskytovány ubytovací, stravovací, zdravotní, sociální, psychologické a jiné nezbytné služby s ohledem na jejich individuální potřeby.

Cílem SUZ je humanizace prostředí. Proto jsou veškeré jeho aktivity vyvíjeny tímto směrem a do práce s klienty jsou začleněni psychologové i psychiatři. SUZ spolupracuje i s nevládními organizacemi pomáhajícími uprchlíkům.

Denní náklady na jednoho klienta v azylovém zařízení činí 58 Kč na stravu, 18 Kč na kapesné dospělé osoby, 9 Kč na kapesné dítěte, 70 Kč na hygienické potřeby a 28 Kč na standardní lékařskou péči. „Částka na jeden pobytový den jednoho žadatele o udělení mezinárodní ochrany²⁶ činí přibližně 350 Kč. Veškeré služby klientům jsou poskytovány zdarma. V případě, že má žadatel o mezinárodní ochranu vlastní finanční prostředky, podílí se podle jejich výše určitým poměrem na úhradě služeb poskytovaných ve středisku a to v souladu se zákonem o azylu.“²⁷

4.2.3.1 Ubytování

Všichni ubytovaní v PŘS Praha – Ruzyně mají během pobytu povinnost respektovat ubytovací řád a hygienické předpisy. Za povinnost také mají šetřit majetek zařízení a ostatních ubytovaných. Zároveň jsou povinni přiznat výši finančních prostředků, které mají k dispozici a odevzdat všechny věci ohrožující život či zdraví osob, alkoholické nápoje a jiné návykové látky.

²⁵ Tento odchod lze realizovat u dětí a nezletilých osob bez doprovodu.

²⁶ Pozn. Včetně mezd zaměstnance vyjma investic.

²⁷ Azylová zařízení. In Stránky ministerstva vnitra ČR, Praha, 2005 dostupné na: <http://www.mvcr.cz/ministerstvo/suz/zarizeni.html>

Po příchodu cizince, který projevil úmysl požádat o mezinárodní ochranu formou azylu a který přichází do střediska v doprovodu cizinecké policie, obdrží tento klient hygienický balíček, jídlo, ložní prádlo a je ubytován v jednom z jedenácti pokojů. Pokoje jsou vybaveny postelemi, uzamykatelnými skříněmi k uložení osobních věcí, stoly s židlemi a satelitní televizí s arabskými i zahraničními programy.

Přidělování pokojů jednotlivým klientům provádí sociální pracovník příjmu s ohledem na jejich rodinné vazby, etnickou a náboženskou příslušnost. Zkušený sociální pracovník nikdy neubytovává na jednom pokoji žadatele různého pohlaví²⁸, různé barvy pleti nebo vyznávající jiná náboženství. Za vhodné považují ubytovávat na pokoji klienty pocházející ze stejné země původu, neboť mají stejné kulturní a sociální návyky. Správným určením vhodného ubytování lze předejít zbytečným konfliktům. Na přání klienta je možné kdykoliv změnit pokoj, ve kterém je během svého pobytu ubytován.

Sociální zařízení jsou společná. Žadatelé mají k dispozici i jídelnu s nápojovým a potravinovým automatem a televizí, místnost pro volnočasové a poradenské aktivity, místnost s pračkou a sušičkou, zamřížovaný vycházkový venkovní prostor a telefonní automat, na kterém mohou přijímat hovory ze zahraničí.

Zvláštní kategorii klientů z hlediska ubytování tvoří ohrožené skupiny žadatelů o mezinárodní ochranu. Jedná se o znevýhodněné a zranitelné klienty. „Mezi ohrožené skupiny patří děti, nezletilí a mladiství bez doprovodu zákonného zástupce, samotné ženy a matky, neúplné rodiny, senioři a fyzicky mentálně či sociální handicapované osoby.“²⁹ Těmto osobám se poskytuje ochranné bydlení v chráněných zónách, které fungují v odlišném režimu. Do chráněné zóny mají přístup jen osoby zde ubytované, což těmto žadatelům z ohrožených skupin zajišťuje ochranu před obtěžováním ze strany ostatních klientů. V PŘS Praha – Ruzyně jsou pro tyto klienty vyčleněny dva pokoje s vlastním sociálním zařízením, které jsou chodbou a uzamykatelnou mříží odděleny od pokojů ostatních žadatelů. Jeden pokoj je určen pro ženy a druhý pro muže. K mříží v chráněné zóně má klient i sociální pracovník vlastní klíč a v případě potřeby (zpravidla v noci) ji může zamknout.

Ve středisku se rovněž nachází pracovní zázemí zaměstnanců střediska. Jedná se o recepci sociálního pracovníka příjmu, místnost sociálních pracovníků, zdravotní ambulanci a pracovnu zdravotní sestry, dále pak 2 místnosti OAMP a místnost vedoucího střediska. Tyto místnosti mohou klienti kdykoliv navštívit. Kromě výše uvedených prostor se ve středisku

²⁸Pozn. Pokud nejsou manželé, příbuzní v přímém pokolení nebo jiné osoby blízké (tzn. Osoby musí prohlásit, že k sobě mají vztah). Zároveň tyto osoby musí souhlasit se společným ubytováním.

²⁹ Sociální práce a služby v azylových zařízeních. Dostupné na:
<http://www.mvcr.cz/ministerstvo/suz/sluzby.html>

nachází rovněž kuchyně, šatny se sociálním zázemím zaměstnanců a skladové prostory. Do těchto prostor mají klienti vstup přísně zakázán.

Mimo venkovního zamřížovaného prostoru, kde mohou žadatelé kouřit i hrát hry (fotbal, volejbal), mají žadatelé každý den nárok na vycházku ve vymezeném prostranství areálu letiště.

Prostor chodeb i venkovního prostoru střediska je vybaven mřížemi proti útěku žadatelů a je monitorován bezpečnostními kamerami. Záznam kamer sleduje sociální pracovník příjmu a ostraha letiště, kteří v případě konfliktu volají Policii ČR a snaží se konflikt vyřešit. Ostraha letiště se prostřednictvím vlastní bezpečnostní služby stará o vnější a vnitřní ostrahu objektu. Nejvyšší prioritou SUZ je chránit bezpečí klientů i zaměstnanců zařízení, jejich majetek a vybavení střediska.

4.2.3.2 Stravování

Stravu pro žadatele ubytované ve středisku poskytuje zaměstnanecká jídelna České správy letišť. Je poskytována klientům zdarma a hradí ji SUZ.

Potraviny objednává sociální pracovník dle požadavků klientů a je poskytována 3x denně dospělým a 5x denně dětem. Klienti si mohou vybrat ze čtyř druhů jídel: vegetariánského (buddhisté, vegetariáni) s vyloučením vepřového masa (muslimové), s vyloučením hovězího masa (hinduisté) a bez omezení druhů masa (většinou křesťané). Těhotné ženy, kojící matky a klienti s předepsanými dietami dostávají speciálně připravené jídlo. Kojencům, batolatům a dětem do tří let, které nejsou kojeny matkou, lze zajistit kojeneckou stravu, dětský čaj a vhodnou dětskou stravu.

Sociální pracovník příjmu by měl stravu ve středisku objednávat s velkou rozvahou. Díky osobní zkušenosti jsem například zjistila, že Číňané opravdu nebudou jíst jinou přílohu než rýži, a to k jakémukoliv jídlu. Sladké jídlo jako ovocné knedlíky, palačinky, vdolky nejí nikdo, a to ani vegetariáni. Pro Indý znamená slovo „vegetariánská strava“ každodenní pokrm z rýže se zeleninou. Černoši zpravidla nejí zeleninový salát. Sociální pracovník mívá však často následující dilema: „Co vlastně mám objednat, když ani jedno z deseti jídel, které zaměstnanecká jídelna České správy letišť nabízí, nevyhovuje?“ V takové situaci jsem pro ostatní klienty po dohodě s jídelnou většinou zvolila variantu sýrové pizzy. Správný výběr jídla může zamezit vzniku nespokojenosti, odmítnutí odběru stravy nebo hladovce.

4.2.3.3 Zdravotní péče

Žadatel o mezinárodní ochranu má až na výjimky nárok na stejnou lékařskou péči jako občan České republiky. Náklady na zdravotní péči jsou hrazeny státem a veškeré údaje o zdravotním stavu jsou důvěrné.

Ve středisku je každý pracovní den přítomna zdravotní sestra, která provádí odběry vzorků, základní ošetření, konzultace a vede zdravotní dokumentaci. Zdravotní prohlídky a první pomoc zajišťuje na základě smluvního vztahu lékař lékařské a záchranné služby Meditrans. Její zaměstnanci jsou nepřetržitě přítomni v areálu letiště.

Každý žadatel o mezinárodní ochranu musí v PŘS podstoupit vstupní lékařské vyšetření, které je mu provedeno do 5 dnů od příchodu do střediska. V rámci prohlídky se dělá nejen vyšetření lékařem, ale i rozbor krve, stolice a rentgenový snímek plic. Má-li klient zájem, může si v rámci prohlídky nechat zdarma provést HIV test. Rozbory krve a stolice zajišťuje na základě smluvního vztahu mikrobiologická laboratoř. Rentgenový snímek plic se provádí ve smluvním zdravotnickém zařízení, kam je klient převezen za doprovodu cizinecké policie.

V případě akutních zdravotních problémů je k dispozici rychlá záchranná služba, která může převést klienta za doprovodu cizinecké policie do nemocnice, či jiného zdravotního zařízení. Jestliže zdravotní stav žadatele vyžaduje ambulantní ošetření ve smluvním zařízení u odborného lékaře, je k němu klient za doprovodu pracovníka cizinecké policie převezen. V případě nutnosti hospitalizace je žadatel vybaven vízem za účelem žádosti o mezinárodní ochranu, aby mohl opustit tranzitní prostor letiště. Po ukončení léčby je přemístěn do jednoho z azylových zařízení spravovaných SUZ.

4.2.3.4 Sociální služby

Sociální služby jsou žadatelům poskytovány odborně vzdělaným personálem. Sociální pracovníci pomáhají klientům v procesu adaptace na nové životní podmínky a zjišťují jeho sociální situaci. Jejich činnost směřuje na prvním místě k úplnému, otevřenému a průběžnému informování klientů, s cílem umožnit jim základní orientaci v prostředí střediska. Mezi úkoly sociálního pracovníka patří i prevence a řešení konfliktních situací a rovněž příprava klientů na dobrovolnou repatriaci. „Sociální pracovník musí poskytovat jasné informace, nesmí

vzbuzovat falešné naděje, musí ukázat reálné možnosti, v čem se dá pomoci a v čem ne, nesmí podléhat nátlakovému a agresivnímu jednání.“³⁰

Sociální pracovník pečlivě vede sociální dokumentaci a provádí s žadatelem sociální informativní rozhovory zaměřené na celkovou sociální anamnézu.³¹ Na základě sociálního informativního rozhovoru vypracuje sociální pracovník informační list sociální služby a se souhlasem klienta založí sociální spis. V případě potřeby se také vede speciální spis.³² Spisy umožňují formální předávání informací o klientovi při přemístění do jiného azylového zařízení, což umožňuje kontinuálně pokračovat v sociální práci.

Sociální pracovník doporučuje klienty k psychologické či psychiatrické péči, která pomáhá zmírnit negativní a agresivní reakce klientů. Sociální pracovník také zajišťuje žadatelům sociální, právní, psychologické a výchovné poradenství.

Specializovanou péči poskytují sociální pracovníci ohroženým skupinám žadatelů, jako jsou například matky s dětmi, samostatné ženy, nezletilí bez doprovodu zákonného zástupce a fyzicky či psychicky handicapovaní jedinci. Každá z těchto skupin vyžaduje specifický přístup s ohledem na konkrétní rizika a jejich intenzitu. Tyto ohrožené skupiny se snaží sociální pracovníci ve spolupráci s OAMP v co nejkratší době přemístit do jiného PŘS, které jim zajistí kvalitnější péči a služby.

4.2.3.5 Volný čas

Aktivní využívání volného času patří k důležité součásti života v azylovém zařízení a výrazně se podílí na zajištění bezkonfliktního soužití žadatelů umístěných ve středisku. Aktivitu ve volném čase klientů zajišťuje sociální pracovník – pedagog volného času. I přes omezené možnosti se snaží ubytovaným žadatelům nabídnout dostatek možností k trávení volného času. Sociální pracovník - pedagog volného času si pro klienty připravuje různé výtvarné, sportovní, zábavné a jiné programy. V případě zájmu také učí žadatele základy českého jazyka.

V kulturní nebo volnočasové a poradenské místnosti mohou klienti sledovat satelitní televizní programy, hrát společenské hry a stolní tenis, využívat posilovací pomůcky, věnovat se ruční a výtvarné činnosti. Mohou využívat i mnohojazyčnou knihovnu a tisk v mnoha

³⁰ DYMEŠOVÁ, G. Sociální práce s uprchlíky: sborník příspěvků v kurzu Sociální aspekty uprchlictví v teorii a praxi, str. 36.

³¹ Tj. Na aktuální životní situaci klienta. Zjišťuje se jméno, datum narození, státní příslušnost, národnost, rodinný stav a vazby, náboženské vyznání, zdravotní stav, vzdělání, povolání, jazykové znalosti, specifické potřeby. Je zde zaznamenán i průběh azylové procedury.

³² Např. U nezletilých osob bez doprovodu.

jazykových mutacích. K zapůjčení je i DVD přehrávač s filmy a CD přehrávač s etnickou hudbou. Ve venkovním prostoru mohou klienti hrát fotbal, florbal a jiné míčové hry.

Péči o volný čas žadatelů zajišťuje i Arcidiecézní charita Praha. Ta si pro ně připravila jako jednu z aktivit například photo workshop. Jeho cílem bylo zábavným teoretickým i praktickým způsobem seznámit klienty s digitálním fotoaparátem. Organizace také uspořádala pro uprchlíky akci k mezinárodním dni uprchlíků, kdy pro ně promítala cizojazyčné filmy a zdarma rozdávala ošacení.

Snahou sociálních pracovníků – pedagogů volného času je zapojit do přípravy a realizace volnočasových programů v co největší míře samotné klienty, aby tak během pobytu v PŘS neztráceli schopnost samostatného jednání a pocit osobní odpovědnosti.

4.2.3.6 Spolupráce s nevládními organizacemi

PŘS spolupracuje s Arcidiecézní charitou Praha, Poradnou pro uprchlíky (PPU) a Organizací pro pomoc uprchlíkům (OPU). Informace o těchto nevládních organizacích jsou klientům poskytovány v mnoha jazykových mutacích na informačních tabulích v PŘS Praha – Ruzyně.

Arcidiecézní charita Praha³³ na základě smluvního ujednání poskytuje žadatelům sociální a právní poradenství, zajišťuje volnočasové aktivity a drobné nákupy pro klienty dle jejich přání. Současně 2 x týdně zajišťuje bezplatný výdej ošacení a drobných hygienických potřeb.

Organizace pro uprchlíky (OPU) a Poradna pro uprchlíky (PPU) zajišťují ve středisku právní, sociální a psychologickou pomoc žadatelům. Zaměstnanci Poradny pro uprchlíky působí i jako opatrovníci nezletilých osob, které jsou bez doprovodu zákonného zástupce, a sice ve věcech správního řízení žádosti o mezinárodní ochranu.

OPU a PPU zároveň hájí práva uprchlíků a protestují, jsou-li tato práva porušována. Příkladem hájení práv uprchlíků, které se týkají žadatelů v PŘS Praha – Ruzyně, jsou protesty proti nezákonnému provozu detašovaného pracoviště ve Velkých Přílepech nebo novele navrhovaných změn zákona o azylu. V navrhované novele chce ministerstvo žadatelům v PŘS Praha – Ruzyně omezit právní pomoc, neumožnit jim komunikaci ze svých mobilních telefonů a pověřit rozhodováním jejich azylových případů jediný příslušný soud - Krajský soud v Praze, který nezvykle rychle zamítá žaloby podané uprchlíky.³⁴

³³ Sdružení česká katolická charita. Dostupné na www.charita.cz.

³⁴ Organizace pro uprchlíky. Dostupné na [www: opu.cz](http://www.opu.cz); Poradna pro uprchlíky. Dostupné na www.uprchlici.cz

5 O VZTAZÍCH KLIENTŮ PŘS PRAHA - RUZYŇ

Klienti PřS jsou lidé, kteří opustili dobrovolně nebo nedobrovolně svůj domov a ztratili všechny své životní jistoty. Tato „ztráta domova pak ohrožuje jejich další životní potřeby, např. potřebu fyzického bezpečí, sociální síť, společenského statusu, osobní identity a ekonomické jistoty. Vedle ekonomických problémů se objevují i problémy psychické, stres a trauma. Pro uprchlíka je příznačná zkušenost ztráty, ztráty čehokoliv, co pro něj mělo v životě význam – může jít o ztrátu milované osoby, přátel, domova, komunity, práce a majetku, ale i ztrátu životních jistot, sebedůvěry, důvěry v druhé lidi, naděje do budoucnosti a ztrátu životní síly. Zvláštním druhem ztráty je ztráta komunity a následný pocit, že člověk „nikam nepatří“. Z toho pak vyplývá častá idealizace dřívější komunity a dřívějšího způsobu života.“³⁵ Díky tomu může být začlenění do sociálního prostředí ve středisku velmi komplikované.

Někteří žadatelé se stávají ve středisku pasivními až apatickými a začínají podmínky života v azylových zařízeních považovat za přirozené. Jiní se naopak snaží aktivně pomáhat s organizováním ostatních žadatelů³⁶ a chodem střediska.³⁷

Ve středisku lze pozorovat různé úrovně vztahů u žadatelů (jednotlivců) a můžeme je rozdělit na vztahy:

a) Žadatel – Žadatel

Jedná se o přátelský nebo nepřátelský vztah. Na vznik přátelských či nepřátelských vztahů mají vliv vnější a vnitřní faktory. Mezi vnější faktory patří náboženství, státní příslušnost, jazyk, rozmístění na pokojích, dřívější konflikty odlišných národností pocházejících ze stejné země původu. Naopak mezi vnitřní faktory můžeme zařadit osobnost žadatele, sympatie a antipatie. Někteří žadatelé si vytvoří přátelský vztah už v tranzitním prostoru letiště nebo na pracovišti cizinecké policie. Jiní do ČR s kamarádem už přijdou. Přátelské vztahy žadatelů vytvářejí prostředí vzájemné pomoci. Nepřátelské naopak mohou způsobit averzi a gradovat až do podoby konfliktu či agrese.

b) Žadatel – Žadatelé

Vztahy mezi žadatelem a skupinami žadatelů mohou být komplikované různým způsobem. Uzavřenost střediska vytváří podmínky k vytvoření různých sociálních skupin. Tyto skupiny vznikají na základě příslušnosti k určitému náboženskému

³⁵ SOTONIAKOVÁ, E. *Imigranti a jejich sociální potřeby*, str. 131.

³⁶ Např. Překladem jsou ochotni pomoci sociálnímu pracovníkovi zprostředkovat komunikaci s ostatními.

³⁷ Např. Za zvýšené kapesné pomáhají s údržbou a úklidem společných prostor.

vyznání a ke státu. Rozhodujícím kritériem pro vznik je také stejný komunikační jazyk.

c) Žadatel – Sociální, pomáhající pracovník, zdravotní sestra, doktor, právník.

Jedná se o kooperativní vztah, neboť žadatelé ví, že jim chtějí tito lidé pomoci a mohou jim poskytnout různé služby. Rozhovor žadatele s těmito lidmi je otevřený a klienti se nebojí říct nahlas své požadavky a problémy.

d) Žadatel – Pracovníci OAMP, soudů, policie, cizinecké policie, ostrahy.

Jedná se o autoritativní vztah, protože žadatelé mají z těchto složek respekt a někteří dokonce i obavy. Důvodem jsou pravomoci těchto subjektů.³⁸ Paradoxem tady je, že sem patří i pracovníci ostrahy, kteří nemají žádnou pravomoc a nemohou v případě konfliktu zasáhnout. Důvodem k respektu je jejich uniforma, která je velmi podobná uniformě cizinecké policie, což žadatelé nedokážou rozlišit.

e) Žadatel – Okolí (médiá)

Vztah žadatelů s tiskem, rozhlasem a televizí vzbuzuje u některých obavy a u jiných nadšení. Se spoluprací s nimi musí klienti souhlasit v písemné podobě. Když do střediska při otevření zavítala média, největší bariérou v komunikaci se žadatelé se stala neznalost jazyka. Média zřejmě zapoměla, že většina klientů střediska mluví pouze jazykem jejich země původu a neměla patřičné tlumočnický. Klienti mluvící jedním ze světových jazyků bohužel nebyli ochotni předstoupit před média a ani překládat.

Zvláštním druhem vztahů ve středisku je vztah rodinný. Rodiny s dětmi využívají ochrany chráněné zóny a dlouho se ve středisku nezdrží. Díky tomu se do sociálního prostředí nestihnou integrovat a ani se o to nesnaží. S žadatelé se setkávají pouze při odběru stravy.

Jiným druhem rodinného vztahu u dospělých osob je vztah sourozenecký a jiný. Tyto osoby se začleňují do života ve středisku podobně jako jednotlivci. V případě stejného pohlaví mohou být ubytovány spolu na stejném pokoji.

Všechny výše uvedené vztahy výrazně ovlivňují život všech žadatelů ve středisku. Na jejich základě mohou vznikat konflikty a problémy, které narušují harmonické soužití. V případě jejich vzniku pak sociální pracovník působí jako mediátor a snaží se vše vyřešit a urovnat ke spokojenosti zúčastněných stran.

³⁸ Pozn. Tyto osoby rozhodují o udělení mezinárodní ochrany nebo také mají možnost v případě konfliktu násilně zasáhnout.

5.1 ADAPTACE KLIENTŮ

Žadatelé, kteří přicházejí do střediska, zde mohou zůstat po dobu až dvou měsíců. V tomto období je čeká proces adaptace. Adaptace je v encyklopedii Wikipedie definována jako „schopnost organismu přizpůsobit se prostředí.“³⁹ Z hlediska společenského soužití je v tomto slovníku adaptace vymezena jako „schopnost jedince, skupiny nebo kultury přizpůsobit se sociálním či přírodním podmínkám.“⁴⁰ Podle psychologického slovníku pojmů dle Geista⁴¹ je adaptace přizpůsobením a vyrovnáním se a jako proces nastupuje tehdy, když se příslušný celek (jedinec, sociální útvar) ocitá v situaci, kdy nejsou podmínky navzájem přiměřené (vhodné, případně uzpůsobené), tj. když dosavadní vhodnost přestala existovat.

Adaptace žadatelů na nové podmínky ve středisku může být podmíněna různými faktory. Nejvýznamnějšími okolnostmi ovlivňujícími adaptaci jsou osobnost žadatele, jeho dřívější zkušenosti a prostředí do, kterého přišel. Tento proces klientů může být ovlivněn i stresem z migrace, protože „emigrace do nového prostředí je obecně považována za velmi závažný akt, hluboce zasahující do života člověka a je mnohdy přirovnáván k situacím, jímž člověk musí čelit např. v případě úmrtí blízkého člena rodiny, rozvodu nebo při velkém osobním zadlužení.“⁴²

Proces adaptace je u každého klienta jiný a záleží také na tom, zda novou zemi považuje za zemi cílovou nebo tranzitní. Ti, kteří pokládají naši zemi za tranzitní, se cítí ve středisku jako „v kleci“ a jejich přizpůsobení podmínkám ve středisku je pak obtížnější. Naopak žadatelé, kteří považují naši zemi za cílovou, jsou ve středisku rádi, snaží se naučit základům jazyka nové země a opuštění střediska očekávají s obavami.

Adaptace klientů ve středisku může být komplikována následujícími stresory (Vizinová)⁴³:

- **Ztrátou síly a finanční závislostí na druhých**

Při své práci jsem se setkala s klienty, kteří přicházeli do střediska bez peněz a s minimem osobních věcí. Mnozí z nich přišli zcela bez osobních věcí a jejich jediným majetkem bylo to, co zrovna měli oblečené na sobě. Většina klientů byla hladových, protože pobyt v tranzitním prostoru a výslechy na cizinecké policii trvají dlouhou dobu⁴⁴ a příslušníci cizinecké policie jim zakoupí jídlo jen v případě, že mají příslušný finanční obnos. Po příchodu do střediska přijímají nabízenou pomoc s velkou vděčností. Po několika dnech

³⁹ Wikipedie otevřená encyklopedie. Dostupná na: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Adaptace>

⁴⁰ tamtéž.

⁴¹ GEIST, B. *Slovník psychologických pojmů*, str. 8 – 9.

⁴² ŠIŠKOVÁ, T. *Menšiny a migranti v České republice*, str. 23

⁴³ VIZINOVÁ, D.; PREISS, M. *Psychické trauma a jeho terapie (PTSD), Psychologická pomoc obětem válek a katastrof*, str. 68.

⁴⁴ Výslechy trvají dlouho, protože se musí čekat na tlumočnický.

však zjistí, že jsou nesoběstační a ve svých základních potřebách plně závislí na službách střediska. Dalším významným faktorem je, že jsou zavření v prostoru s ostatními žadateli s jinými sociálními, náboženskými a kulturními tradicemi a nemohou tento prostor opustit. To vyvolává frustraci a hněv. Život žadatele v přijímacím středisku je značně ovlivněn čekáním. Žadatelé o sobě nemohou svobodně rozhodovat, ani chodit do zaměstnání. Volnočasové aktivity mohou na chvíli zaujmout, ne však po celé dva měsíce pobytu ve středisku. Tato situace přináší pocit bezmocnosti a apatie.

▪ **Novým příbytkem**

V PŘS se můžeme setkat s mnohými problémy, které způsobuje kumulace velkého počtu lidí různých kultur a zvyklostí na jednom místě. Jedním z problémů je nedostatek soukromí z důvodu spolužití žadatelů na více lůžkových pokojích⁴⁵ a využívání společných sprch.⁴⁶ Jiným problémem je i příliš velká pracovní vyčerpání personálu, z čehož vyplývá, že personál občas nemá na povídání, či zabavení žadatelů čas. Nežádoucím aspektem ve středisku je neustálý hluk, díky němuž často dochází ke ztrátě denních rituálů a režimu, což má za následek obrácení denního života na noční.⁴⁷ Posledním z problémů jsou potíže v oblasti společného stravování, především při objednávání stravy, vytváření zasedacího pořádku a kultury stravování obecně.⁴⁸

▪ **Napětím v rodině**

Výše uvedené vnější faktory mohou vyvolávat napětí i uvnitř uprchlické rodiny. Mohou scházet tradiční vztahy se širší rodinou. Mnohdy chybí i otec rodiny a její hlavou se stává zcela nezvykle žena. Ale i pro rodinu, kde otec nechybí, může být pobyt ve středisku značně problematický. Otec zde může trpět pocitem hanby za neschopnost svou rodinu zabezpečit. Ke konfliktům dochází i pro nedostatek soukromí a pro malý životní prostor, který v azylovém zařízení rodina má. Velmi často jsem se setkala i s případy, kdy žadatel, který přišel sám, pocíval stres kvůli řešení problémů ve své rodině, kterou zanechal v zemi původu.⁴⁹ Zvláštním případem napětí v rodině může být i matka, která zanechala své dítě v zemi původu a nemůže se s ním kontaktovat.

▪ **Procesem akulturace**

Žadatelé, kteří jsou ve středisku umístěni, opustili svou původní zemi a setkávají se s odlišným životním stylem v nové zemi.⁵⁰ Odlišný životní styl s sebou přináší životní

⁴⁵ Pozn. Někteří se převlékali ve sprchách či na záchodě.

⁴⁶ Pozn. Setkala jsem se s tím, že žadatelé vyžadovali klíč od sprch.

⁴⁷ Tzn. Ve dne spí a v noci žijí.

⁴⁸ Např. Připadá jim odporné, že někteří „jedí“ i rukama a z toho důvodu se nechtějí stravovat ve společných prostorech. Nosit jídlo na pokoje je ovšem dle hygienických předpisů nepřipustné.

⁴⁹ Např. Jednalo se zejména o její ohrožení života nebo nedostatek financí k jejich zabezpečení.

⁵⁰ Pozn. typickým příkladem může být životní styl muslimů.

nejistotu a obavu ze začlenění do sociální skupiny, žijící ve středisku a později i strach z integrace do společnosti. Největší obavu vyvolává jazyk nové země, protože ten je pro jejich budoucí existenci stěžejní. Bez znalosti jazyka se jen těžko mohou začlenit a ve společnosti nezávisle fungovat. Proto se již i v přijímacím středisku mohou žadatelé zúčastnit výuky základů českého jazyka.

5.2 ROZDÍLY A Z TOHO PLYNOUCÍ PROBLÉMY

Většina žadatelů přicházejících do střediska je z jiného sociálního a kulturního prostředí. „Jejich představy, hierarchie hodnot a normy chování se mohou od našich výrazně lišit.“⁵¹ Potýkají se z jazykovými problémy a jejich přizpůsobení je ztíženo i tím, že jsou ovlivněni původní kulturní identitou a ocitají se v životní nejistotě.

V práci se žadatelé je nutné vnímat a respektovat jejich kulturní, sociální, náboženské a ekonomické rozdíly v rámci jednotlivých komunit a národností, ale také jednotlivců. Důležitým poznatkem je, že postoje žadatelů se mohou lišit a vyplývat z odlišného sociálně – kulturního zázemí. Tyto postoje se však nemusí shodovat s postoji ostatních žadatelů ve středisku, ani s postoji majoritní společnosti, do které jako uprchlíci přicházejí. Ke klidnému a bezkonfliktnímu životu ve středisku a později i ve společnosti výrazně přispívá tolerance.

5.2.1 Náboženské rozdíly

Ve středisku se setkávají žadatelé vyznávající různá náboženství. Nejčastějším náboženstvím je islám, po něm následuje křesťanství, pravoslavná víra, hinduismus a buddhismus. Všechna náboženství mají své rituály a svá charakteristická pravidla pro život. Tato pravidla pak mohou ovlivňovat život žadatele ve středisku.

Pro práci sociálního pracovníka je stěžejní respektovat jednotlivé náboženské rozdíly a intuitivně předcházet konfliktům nebo možným problémům. Při vstupu žadatele do střediska je jednou z prvních otázek sociálního pracovníka, které náboženství žadatel vyznává. Podle tohoto kritéria se pak přiděluje ubytování i strava. Pro klidný život ve středisku je nutné, aby

⁵¹ Sociální práce a služby v azylových zařízeních. Dostupné na:
<http://www.mvcr.cz/ministerstvo/suz/sluzby.html>

žadatelé různých náboženství nebyli ubytováni společně na jednom pokoji, protože pak může docházet k náboženským střetům.

Dalším faktorem ovlivňujícím život ve středisku je dodržování náboženských rituálů. Je nutné si uvědomit, že žadatelé islámského vyznání se modlí pětkrát denně a pokud se jich setká ve středisku více, rádi tyto rituály vykonávají společně (skupinově) v jídelně. Problémem při vykonávání obřadu není obřad samotný, ale jeho časové vymezení⁵² a přílišná hlučnost rituálu, což ruší ostatní žadatele jiného vyznání. Jen těžko lze mít ve středisku příjemné a usměvavé žadatele, pokud se pořádně nemohou vyspat. Celková únava, stres a jazyková bariéra jsou jedním z rizik, jež mohou vést opět ke vzniku dalších konfliktů.

5.2.2 Kulturní a sociální rozdíly

Ve středisku se můžeme setkat u žadatelů s různými kulturními rozdíly a různou sociální zkušeností. U mnoha z nich jsou kulturní odlišnosti spjaty s náboženskými. Z kulturních rozdílů pak vyplývají rozdíly sociální, které s nimi úzce souvisejí.⁵³

Kulturní rozdíly můžeme ve středisku pozorovat ve způsobu stolování, v péči o tělo, v oblékání, v dodržování úklidu na pokojích, ale také v komunikaci se sociální pracovníci - ženou. Tyto rozdíly jsou viditelné a zřejmé na první pohled a mohou být podnětem ke vzniku nedorozumění nebo konfliktu.

Mnohé jedince irituje kultura stolování ostatních žadatelů. Stěžují si zejména, že někteří jedinci jedí i rukama, jídlo hltají a vydávají při jídle různé zvuky. Toto chování považují za nechutné a nechtějí s takovými žadateli sedět u jednoho stolu a dokonce ani ve společné jídelně.

V péči o tělo si mnoho žadatelů s jinými hygienickými návyky stěžuje na nedostatečné dodržování hygieny a zápach, šířící se díky klimatizaci a nemožnosti otevřít okna celým střediskem.⁵⁴ Jiným problémem je, že i když žadatelé udržují hygienu, mohou mít specifický zápach potu, který jiným žadatelům zapáchá.⁵⁵ Je víc než jasné, že pro celkový klid ve středisku je vhodné žadatele, kteří ostatním zapáchají, ubytovat společně.⁵⁶

Kultura oblékání je limitovaná tím, jaké oblečení si žadatel do střediska přinesl a co je typické pro oblékání v jeho původní zemi. Příkladem typického oblékání u žadatelů

⁵² Pozn. Modlení se konají se po západu slunce nebo před východem slunce.

⁵³ Pozn. Sociální rozdíly vyplývají z dřívějšího života žadatele (vzdělání, pracovní zařazení, sociální status ve společnosti, atd.).

⁵⁴ Pozn. Tento specifický problém se týká zejména Indů.

⁵⁵ Pozn. To je velmi časté u žadatelů pocházejících z Afriky.

⁵⁶ Tzn. Indy s Indy a Afričany s Afričany.

islámského vyznání mužů i žen je příkrývka hlavy a celkové zahalování těla.⁵⁷ S úsměvem vzpomínám na mužské žadatele ze Srí Lanky oděné v dlouhé sukni a na pozdvižení, které to u ostatních žadatelů, zejména islámského vyznání, vzbudilo. Zároveň se mi vybavuje opovržení islámských žadatelů nad žadatelem, který si oblékl krátké kalhoty.

Velkým problémem ve středisku se jeví úklid pokojů, neboť každý z žadatelů považuje za dostatečnou čistotu něco jiného. Úklid pokojů prostřednictvím úklidové agentury není možný, protože je nutné respektovat a zachovávat soukromí žadatelů. Dodržování hygienických předpisů, a tím i dostatečný úklid pokoje má kontrolovat zdravotní sestra střediska. Tento problém je opakovaně rozebírán na společných diskuzích pracovníků střediska se žadateli. Jiným tématem je dodržování čistoty sociálních zařízení. Žadatelé mají možnost pomáhat za zvýšené kapesné s úklidem střediska.

Při komunikaci se žadateli by měla sociální pracovnice (žena) respektovat jejich kulturní a sociální rozdíly. U některých národů totiž pohled do očí může znamenat výzvu, kterou pak může následovat dokonce i nabídka k sňatku. Stejný problém může nastat i při sociálním informativním pohovoru u otázky, zda je žadatel svobodný či ženatý. Při vzájemných diskuzích se žadateli jsem se leckdy dozvěděla velmi zajímavé informace o odlišných kulturách.⁵⁸ Pro vyhraněnost těchto názorů nemělo smysl nijak odporovat, pouze jsem upozornila, že v naší kultuře je trestné mít několik manželských svazků. Vzhledem ke kulturním, sociálním a náboženským rozdílům by měla být sociální pracovnice vhodně oblečena a upravena, aby žadatele nepřiváděla do rozpaků nebo neprovokovala. Vhodným oblečením se rozumí, že si nebude oblékat krátké sukně nebo trička s velkým výstřihem. Velmi zajímavým poznatkem pro komunikaci, který může zkomplikovat práci sociální pracovnice, jsou rozdíly v komunikaci mužů a žen v jiných kulturách.⁵⁹

5.2.3 Ekonomické rozdíly

Ekonomické rozdíly jsou zřejmé už při prvním vstupu žadatele do střediska. Jednak je zjistíme z čestného prohlášení o výši finančních prostředků, kterými žadatel disponuje.⁶⁰ Také je však lze určit podle hmotného majetku, s nímž žadatel do střediska přišel. Někdo přijde bez zavazadel a jeho jediným majetkem je oblečení, které má na sobě, jiný si přinese

⁵⁷ Tzn. Muži mohou nosit jen kalhoty a ženy dlouhé sukně.

⁵⁸ Např. Jak skvělé je být ženou muslima nebo jak skvělé je být jednou z pěti žen náčelníka afrického kmenu.

⁵⁹ Např. Kazašští muži nerespektují příkaz ženy, protože je pro ně méněcenná. Jedinou ženu, kterou jsou ochotni respektovat je jejich vlastní matka.

⁶⁰ Mnoho žadatelů přichází do střediska s vysokou finanční částkou pohybující se ve stovkách dolarech. Ojedinělým případem není i finanční částka převyšující tisíc dolarů.

spoluzavazadlo. Dalšímu žadateli dohledáváme zavazadel několik.⁶¹ Je nutné poznamenat, že vlastnictví mobilního telefonu je u mnoha žadatelů samozřejmostí, a to i když přicházejí ze zemí třetího světa. Tyto ekonomické rozdíly mohou být podnětem ke krádežím mezi žadateli, které bohužel není možné vyšetřit. Pro zamezení krádeží mají žadatelé k dispozici uzamykatelnou skříňku.

⁶¹ Zavazadla jsou většinou přepravena do cílové země (pozn. ČR mohla být tranzitní zemí) nebo jsou uskladněna v prostoru ztracených a nevyzvednutých zavazadel na letišti či vrácena do země odletu.

6. ZÁVĚR

„Uprchlíci jsou lidé nuceně vysídlení ze své země, či lidé prchající ze své země z různých důvodů.“⁶² V České republice hledají azyl migranti z různých příčin. Tyto příčiny jsou převážně rasové, náboženské, národnostní nebo politické. Důvodem k odchodu ze země na základě zmíněných příčin je pronásledování, obava z pronásledování nebo porušování lidských práv. Nejčastějším důvodem, se kterým jsem se však ve středisku setkala, jsou ekonomické a sociální aspekty, pro které udělení mezinárodní ochrany neplatí, protože tato migrace není nucená, ale dobrovolná. Proto byl od roku 1990 do září 2006 z celkového počtu 81 351 žadatelů⁶³ o mezinárodní ochranu udělen azyl pouze 2817 žadatelům⁶⁴.

Žadatelé o mezinárodní ochranu u nás nemají taková práva jako občané ČR, mají však výhodnější postavení než cizinci. Politika České republiky jim nabízí snazší přístup k zaměstnání a zakazuje jejich vyhoštění.⁶⁵ To ovšem až po přiznání statusu azylanta nebo při probíhajícím řízení o mezinárodní ochranu. Po pěti letech má azylant možnost zažádat o státní občanství naší republiky.

Zákon o azylu č. 325/1999 Sb. umožňuje uprchlíkům dvě formy mezinárodní ochrany. Jedná se o mezinárodní ochranu formou azylu a doplňkovou ochranu. Rozhodnutí v řízení o formě mezinárodní ochrany přísluší OAMP.

Jako zaměstnanec PŘS Praha-Ruzyně jsem měla možnost pracovat s žadatelí o mezinárodní ochranu pocházejícími z různých zemí světa, různého vyznání, s různými sociálními, kulturními a ekonomickými rozdíly. Sociální pracovníci, kteří o tyto žadatele pečují, by měli tyto rozdíly brát v úvahu ve svém každodenním kontaktu s klienty.⁶⁶ Tyto rozdíly by měly být respektovány zejména vzhledem k výběru stravy, vhodnému rozmístění na pokoje a komunikaci s klienty, aby nedocházelo k případným nedorozuměním nebo konfliktům.

Pracovníci PŘS Praha- Ruzyně zajišťují žadatelům nejen ubytovací, stravovací, zdravotní a sociální služby, ale také volnočasové aktivity. Žadatelé mají právo být bezplatně zdravotně ošetřeni. V případě potřeby mají žadatelé možnost rozhovoru s psychologem nebo psychiatrem. Sociální pracovník – pedagog volného času se stará o jejich volnočasové a zájmové aktivity. V případě zájmu mají možnost výuky českého jazyka.

Žadatelé mohou strávit v PŘS Praha – Ruzyně až 2 měsíce. Středisko opouští vždy za doprovodu sociálního pracovníka a cizinecké policie. Podnětem k jejich odchodu do jiného

⁶² Schönerová, P. Cizinci v českých základních školách, str. 451.

⁶³ Počet žadatelů v období od července 1990 do prosince 2005 dle statistik MV ČR (viz. Příloha I).

⁶⁴ Počet udělených azylů od července 1990 do prosince 2005 dle statistik MV ČR (viz. Příloha II).

⁶⁵ Schönerová, P. Cizinci v českých základních školách, str. 451.

⁶⁶ Tzn. Ke každému z žadatelů přistupovat individuálně a respektovat jejich sociální a kulturní zvyklosti.

PřS a PoS je rozhodnutí nebo nerozhodnutí OAMP, či příslušného soudu. V případě neudělení azylu, zamítnutí žádosti nebo zastavení řízení a nepodání žaloby proti rozhodnutí se žadatel stává cizincem a může být navrácen zpět do země původu bez vstupu na území ČR. Zvláštním typem odchodu je dobrovolná repatriace, kdy se cizinec vrací do své země původu dobrovolně.

Nároky na kvalifikační požadavky sociálního pracovníka v PřS jsou vysoké. Pracovníci PřS musí být vysoce kvalifikovaní, hovořit nejméně dvěma mezinárodními jazyky a mít dobré znalosti z oboru práva, psychologie, sociální práce a sociologie atd.. Důležitými schopnostmi sociálního pracovníka jsou schopnosti: komunikační⁶⁷, rychlého analyzování situace a volba správného rozhodnutí, efektivní organizace práce, aktivního řešení problémů, asertivního jednání proti manipulaci a patřičného informování žadatelů.

S potěšením musím konstatovat, že práce v Přs Praha – Ruzyně byla pro mě cennou zkušeností a obohatila mě novými znalostmi, které jsou pro danou oblast sociální práce specifické. Zároveň jsem ráda, že jsem měla možnost poznat tolik zajímavých žadatelů, protože setkání s nimi mi přinesla nové podněty k přemýšlení a k zamyšlení se nad svým životem.

⁶⁷ Tj. Schopnost verbální i neverbální komunikace. Někdy je schopnost neverbální komunikace důležitější než verbální, protože někteří žadatelé se umí dorozumět pouze jazykem jejich země původu.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

DYMEŠOVÁ, G. *Sociální práce s uprchlíky: sborník příspěvků v kurzu Sociální aspekty uprchlictví v teorii a praxi*. Praha: Organizace pro pomoc uprchlíkům, 2005. ISBN 80-239-4743-5.

GEIST, B. *Slovník psychologických pojmů*. Praha: Vodnář, 2000. ISBN 80-86226-07-7.

KOUKOLÍK, F.; DRTILOVÁ, J. *Vzpouza deprivantů*. Praha: Makropulos, 1996. ISBN 80-901776-8-9.

Informační balíček nového zaměstnance Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra ČR. Určeno pro vnitřní potřebu. Praha: Správa uprchlických zařízení MV ČR, 2006.

Organizace pro uprchlíky [online]. Praha: OPU, 2005 (1. prosince 2006). Dostupné na WWW: <http://opu.cz>.

Poradna pro uprchlíky [online]. Praha: PPU, 2006 (1. prosince 2006). Dostupné na WWW: <http://uprchlici.cz>.

Sdružení česká katolická charita [online]. Praha: SČKCH, 2004 (1. prosince 2006). Dostupné na WWW: <http://charita.cz>.

SCHÖNEROVÁ, P. Cizinci v českých základních školách. In *Výchova, vzdělávání a kultura ve vztahu k národnostním menšinám*. Praha: Komise Rady hl. m. Prahy pro oblast národnostních menšin, 2004. ISBN 80-902972-6-9.

Sociální práce a služby v azylových zařízeních [online]. Praha: MVČR, 2005 (1. prosince 2006) Dostupné na WWW: <http://www.mvcr.cz/ministerstvo/suz/sluzby.html>.

SOTONIAKOVÁ, E. Imigranti a jejich sociální potřeby. In PAULÍK, K. *Uplatnění věd o člověku v sociální práci*, Ostrava: Repronis, 2005. ISBN 80-7042-690-K.

Správa uprchlických zařízení [online]. Praha: MVČR, 2005 (1. prosince 2006). Dostupné na WWW: <http://www.mvcr.cz/ministerstvo/suz.html>.

ŠÍŠKOVÁ, T. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-648-9

ŠÍŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-285-8.

Vítejte v České republice. 2. vyd. Praha : Organizace pro pomoc uprchlíkům, 2003. ISBN 80-239-4540-8.

VIZINOVÁ, D.; PREISS, M. *Psychické trauma a jeho terapie (PTSD), Psychologická pomoc obětem válek a katastrof*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-284-X

Úmluva o právním postavení uprchlíků, 1951.

Wikipedie otevřená encyklopedie [online]. Wikimedia project, 2006 (1. prosince 2006). Dostupné na WWW: [http. <//cs.wikipedia.org>](http://cs.wikipedia.org).

Zákon o azylu č. 325/1999 Sb (poslední novelizace zákonem č. 112/2006 Sb.)

SEZNAM ZKRATEK

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

IaS – Integrované středisko

NNS – Nejvyšší správní soud

OAMP – Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky

OPU – Organizace pro pomoc uprchlíkům

PPU – Poradna pro uprchlíky

PoS – Pobytové středisko

PřS – Přijímací středisko

SUZ – Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra České republiky

ZZC – Zařízení pro zajištění cizinců (záchytné zařízení)

Žadatelé – Žadatelé o mezinárodní ochranu

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I

Tabulka 1

Složení žadatelů o mezinárodní ochranu podle roků zahájení řízení a země původu od července 1990 do prosince 2005

Příloha II

Tabulka 2

Složení žadatelů, kterým byla udělena mezinárodní ochrana (rozhodnutí obou instancí) v jednotlivých letech od roku 1990 do prosince 2005

Příloha III

Tabulka 3

Složení žadatelů podle pohlaví a státní příslušnosti umístěných v PŘS Praha – Ruzyně v letech 2004 až 2005

Příloha IV

Tabulka 4

Složení žadatelů podle pohlaví a věku umístěných v PŘS Praha – Ruzyně v letech 2004 až 2005

PŘÍLOHY

Příloha I

Tabulka 1
Složení žadatelů o mezinárodní ochrany podle roků zahájení řízení a země původu od července 1990 do prosince 2005

Státní příslušnost	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Celkem
Belgie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Estonsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	1	-	4
Francie	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kypr	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Litva	-	-	-	-	2	4	4	-	2	2	10	24	16	22	8	4	98
Lotyšsko	-	-	-	-	-	6	-	2	3	2	5	8	1	8	5	-	40
Maďarsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Německo	1	-	3	-	-	-	2	-	-	2	1	3	-	1	1	-	14
Polsko	-	1	-	-	1	-	3	3	-	-	6	6	7	6	1	-	34
Rakousko	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2
Řecko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Slovensko	-	-	-	2	2	4	3	19	6	13	723	389	843	1055	137	711	3907
Švýcarsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
EU, EEA, EFTA	1	2	3	2	5	14	12	26	11	19	746	431	870	1093	154	716	4105
Albánie	23	80	20	-	2	-	7	27	4	1	-	2	2	1	2	-	171
Bělorusko	-	5	-	7	1	-	6	18	20	44	193	438	312	281	226	216	1767
Bosna a Hercegovina	-	-	13	9	13	17	13	20	16	6	8	3	3	-	6	4	131
Bulharsko	168	586	82	1125	512	330	837	724	138	141	156	290	123	70	58	45	5385
Chorvatsko	-	1	-	-	2	1	1	-	3	1	1	-	3	-	1	-	14
Jugoslávie	-	-	6	-	17	12	27	30	711	622	165	111	36	2	3	-	1742
Jugoslávie (ex-)	3	25	58	22	62	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	171
Makedonie	-	-	-	-	-	1	12	38	11	13	44	88	23	12	13	12	267
Moldavsko	-	-	9	2	9	7	8	30	33	98	784	2459	724	192	94	59	4508
Rumunsko	1080	656	78	60	58	490	693	159	27	124	510	1848	98	52	26	55	6014
Rusko	-	67	80	21	28	44	50	34	61	245	623	642	629	4853	1498	260	9135
Sovětský svaz (bývalý)	95	287	4	4	5	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	401
Srbsko a Černá hora	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	18	30	66
Ukrajina	2	61	36	30	34	43	36	50	43	94	1145	4419	1676	2043	1600	987	12299
Evropa	1371	1768	386	1280	743	948	1693	1131	1067	1389	3629	10300	3629	7524	3545	1668	42071
Evropa celkem	1372	1770	389	1282	748	962	1705	1157	1078	1408	4375	10731	4499	8617	3699	2384	46176
Afghánistán	9	56	28	32	78	107	133	268	1260	2312	1121	356	27	50	15	2	5854
Arménie	-	4	163	733	160	60	55	42	78	34	274	1019	452	49	75	53	3251
Ázerbajdžán	-	5	-	18	-	4	-	5	8	10	9	89	48	9	5	6	216
Bangladéš	-	4	-	-	-	-	-	1	129	145	28	21	7	7	8	4	354
Bhútán	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Čína	1	1	5	-	-	1	-	1	1	203	259	317	511	854	324	287	2765
Filipíny	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2

Gruzie	-	8	12	15	27	7	13	2	17	10	103	1290	678	319	201	52	2754
Indie	-	1	-	1	-	6	-	13	297	887	646	1305	364	167	47	342	4076
Irák	9	57	14	15	22	80	88	283	315	346	127	296	201	105	38	47	2043
Irán	15	25	1	8	2	6	8	7	11	64	67	13	8	7	9	2	253
Izrael	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	2	2	1	-	1	9
Jemen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	1	2	-	7
Jordánsko	-	-	-	5	-	6	12	-	-	4	2	2	3	1	-	2	37
Kambodža	3	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Kazachstán	-	1	7	1	-	4	5	2	13	23	103	133	66	47	44	33	482
Kyrgyzstán	-	-	-	-	-	4	-	-	-	6	52	50	59	80	138	35	424
Laos	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Libanon	6	1	1	-	-	-	8	1	5	3	23	18	5	13	1	1	86
Mongolsko	-	5	-	-	-	-	5	1	-	5	67	134	79	81	123	119	619
Myanmar	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	5	4	12
Nepál	-	-	-	-	-	-	-	1	4	4	-	21	4	2	-	1	37
Pákistán	5	1	-	-	-	1	-	11	76	223	94	70	19	11	17	24	552
Palestina	-	-	-	3	4	1	1	25	48	35	-	-	-	1	2	2	122
Saúdská Arábie	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Srí Lanka	-	8	5	-	16	29	5	89	368	900	355	146	32	14	-	7	1974
Sýrie	1	12	1	1	8	6	2	1	40	102	21	25	13	6	4	22	265
Tadžikistán	-	-	3	-	-	1	1	6	7	2	3	6	2	2	-	1	34
Thajsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	3	1	-	10
Turecko	16	27	22	1	8	3	15	1	11	109	90	58	31	12	31	33	468
Turkmenistán	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	6	4	1	1	6	-	20
Uzbekistán	-	-	1	3	-	-	1	-	1	9	7	34	84	75	30	32	277
Vietnam	8	56	133	23	-	9	7	23	6	34	586	1525	891	566	385	208	4460
Asie	75	276	397	859	325	336	359	784	2696	5473	4044	6936	3595	2487	1511	1320	31473
Bolívie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2
Ekvádor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	2
Honduras	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Chile	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	3
Kolumbia	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	2	6
Kuba	14	12	4	3	6	3	8	3	2	6	11	8	5	7	5	8	105
Nikaragua	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Peru	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	4	1	-	3	2	-	11
USA	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	3
Venezuela	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Amerika	14	15	4	3	6	3	8	3	2	7	12	14	9	13	10	12	135
Alžírsko	-	-	-	3	10	3	11	66	91	105	112	127	73	67	44	53	765
Angola	98	91	-	16	22	31	7	2	3	4	12	7	1	-	1	2	297
Benin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2
Burkina Faso	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	6	-	1	3	15
Burundi	-	-	-	-	1	-	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	5
Čad	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	3
Džibutsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
Egypt	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	2	2	3	5	7	21

Eritrea	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2	2	-	-	1	-	7
Etiopie	2	5	1	2	1	3	2	1	2	2	4	3	6	5	5	2	46
Gambie	-	2	-	1	-	-	1	-	6	4	2	2	1	-	1	22	
Ghana	1	7	9	4	2	1	12	2	28	17	9	10	7	3	3	124	
Guinea	-	-	-	-	1	-	-	1	-	3	2	19	4	4	1	41	
Guinea-Bissau	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-	-	5	
Jihoafrická republika	1	3	-	2	-	-	-	-	1	1	1	1	-	1	1	12	
Kamerun	-	-	-	-	-	-	1	1	3	-	1	-	3	2	11	33	
Keňa	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	3	
Kongo	-	-	-	-	-	1	2	-	-	1	1	4	3	-	-	12	
Konžská dem. rep.	-	-	-	-	-	-	-	8	18	21	18	7	8	5	4	94	
Libérie	2	8	3	6	7	2	4	9	1	-	-	-	3	-	4	49	
Libye	-	1	-	-	-	-	-	-	5	1	3	-	2	-	1	13	
Madagaskar	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	
Mali	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1	1	1	2	1	8	
Maroko	-	-	1	-	1	1	-	-	2	9	6	12	12	12	3	63	
Mauretánie	-	-	-	-	-	4	1	-	-	-	3	-	1	-	-	9	
Mauritius	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	1	-	9	
Namibie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	
Nigérie	29	35	-	4	17	10	12	22	94	68	28	40	34	38	50	78	559
Pobřeží slonoviny	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	7	31	22	25	16	13	118
Rwanda	-	-	-	-	6	2	-	7	-	-	-	1	-	-	-	16	
Senegal	-	-	3	1	1	-	1	6	14	5	3	5	15	6	3	6	69
Sierra Leone	-	-	-	-	-	-	-	3	5	19	8	12	3	-	3	53	
Somálsko	1	-	1	1	11	27	27	7	10	13	2	6	12	17	7	7	149
Středoafriická republika	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	
Súdán	-	1	-	-	1	7	2	5	-	5	32	5	8	4	11	15	96
Svazijsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	
Tanzanie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Togo	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	3
Tunisko	-	-	1	1	1	-	4	-	-	4	8	9	4	9	2	1	44
Uganda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2	
Zair (bývalý)	5	11	18	15	18	8	22	6	-	-	-	-	-	-	-	-	103
Zimbabwe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	2
Afrika	140	164	38	57	102	96	115	149	287	288	268	324	234	214	178	226	2880
Nezjištěna	-	-	1	-	-	-	-	-	-	6	67	22	15	11	15	6	143
Bez státní příslušnosti	1	1	12	6	6	20	24	16	22	38	22	67	132	58	46	73	544
Celkem	1 602	2 226	841	2 207	1 187	1 417	2 211	2 109	4 085	7 220	8 788	18 094	8 484	11 400	5 459	4 021	81 351

Příloha II

Tabulka 2

Složení žadatelů, kterým byla udělena mezinárodní ochrana (rozhodnutí obou instancí) v jednotlivých letech od roku 1990 do prosince 2005

Státní příslušnost	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Celkem
Afghánistán	-	31	16	27	24	15	23	14	15	20	22	9	17	30	7	5	275
Albánie	-	31	5	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	46
Alžírsko	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Angola	-	21	7	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	32
Arménie	-	-	7	32	36	8	22	4	-	3	16	1	6	26	9	19	189
Ázerbajdžán	-	4	1	6	1	-	1	3	7	-	6	-	3	-	-	-	32
Bělorusko	-	3	2	-	-	-	-	5	7	11	24	25	26	20	29	47	199
bez státní příslušnosti	-	-	1	8	-	-	2	6	5	3	3	1	1	-	2	1	33
Bosna a Hercegovina	-	-	-	14	-	1	5	16	3	4	1	-	-	1	-	-	45
Bulharsko	-	39	15	2	3	-	1	1	-	7	4	-	-	-	-	1	73
Burundi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Čad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Čína	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	7
Džibutsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2
Etiopie	-	3	4	-	-	-	1	-	-	2	-	-	1	-	-	2	13
Gambie	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Ghana	-	1	2	1	3	-	7	3	5	1	-	-	-	-	-	-	23
Gruzie	-	-	4	5	3	-	8	1	5	-	-	3	-	8	4	4	45
Guinea	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	4	5
Chorvatsko	-	-	-	1	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Indie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2
Irák	1	16	18	1	2	9	9	9	6	2	7	4	8	7	4	1	104
Írán	-	13	-	2	6	1	1	-	-	2	1	10	-	3	3	4	46
Jihoafrická republika	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4
Jordánsko	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2
Jugoslávie	-	-	-	-	-	-	2	-	-	9	9	9	1	4	1	5	40
Jugoslávie (bývalá)	-	12	24	12	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	53
Kambodža	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Kazachstán	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	-	11	10	18	45
Kongo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	2
Konžská dem. rep.	-	-	-	-	-	-	-	-	9	5	4	4	-	-	-	2	24

Kuba	-	16	5	1	2	1	4	2	-	-	1	-	4	5	-	3	44
Kypr	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kyrgyzstán	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	4	12
Libanon	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Libérie	-	-	1	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	4
Libye	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Makedonie	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Maroko	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Moldavsko	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6	11
Myanmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6	7
Nezjištěna	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	5	8
Nigérie	-	10	1	2	1	-	2	6	1	1	1	1	-	-	2	-	28
Nikaragua	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Pákistán	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	5	-	2	8
Palestina	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Rumunsko	23	325	26	54	11	1	28	5	-	1	-	-	-	-	-	-	474
Rusko	-	20	26	12	4	-	2	1	4	1	8	3	28	62	45	69	285
Rwanda	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Senegal	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2
Sierra Leone	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Somálsko	-	-	-	1	-	4	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	8
Sovětský svaz (bývalý)	5	150	12	3	-	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	175
Srí Lanka	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	1	2	-	11
Súdán	-	-	-	1	-	4	-	1	1	-	1	-	-	1	4	1	14
Sýrie	-	1	-	2	-	3	1	-	-	-	1	-	4	4	-	-	16
Tádžikistán	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	1	-	-	-	-	-	5
Togo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Tunisko	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Turecko	-	13	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	1	5	22
Turkmenistán	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	-	-	-	-	3	9
Ukrajina	-	26	10	7	3	1	5	-	-	1	7	3	2	6	5	9	85
Uzbekistán	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	1	17	21
Vietnam	-	30	52	34	7	2	10	13	3	2	1	2	1	3	3	1	164
Zair (bývalý)	-	6	5	5	-	6	9	2	-	-	-	-	-	-	-	-	33
Celkem	30	776	251	250	116	59	162	96	78	79	133	83	103	208	142	251	2 817

Příloha III

Tabulka 3

Složení žadatelů podle pohlaví a státní příslušnosti umístěných v PŘS Praha – Ruzyně v letech 2004 až 2005

Státní příslušnost	Muž	Žena	Celkem
Afgánistán	18	1	19
Arménie	2	1	3
Bangladéš	8	0	8
Čína	7	3	10
Gruzie	6	0	6
Indie	51	0	51
Irák	85	27	112
Irán	7	1	8
Jordánsko	5	2	7
Kazachstán	1	0	1
Kyrgyzstán	0	4	4
Libanon	8	5	13
Mongolsko	1	0	1
Myanmar	1	0	1
Nepál	1	0	1
Nezjištěno	9	1	10
Pákistán	27	0	27
Palestina	6	1	7
Srí Lanka	7	2	9
Sýrie	12	5	17
Turecko	35	0	35
Vietnam	2	0	2
Celkem z kontinentu Asie	299	53	352
Egypt	61	0	61
Eritrea	1	1	2
Ghana	2	0	2
Kamerun	3	0	3
Konžská demokratická republika	1	1	2
Libérie	0	1	1
Nigérie	12	2	14
Pobřeží slonoviny	0	1	1
Rwanda	1	0	1
Senegal	2	0	2
Sierra Leone	1	3	4
Somálsko	8	3	11
Súdán	16	0	16
Celkem z kontinentu Afrika	108	12	120
Bělorusko	2	1	3
Jugoslávie	1	6	7
Makedonie	1	0	1
Rumunsko	1	0	1
Rusko	3	0	3
Ukrajina	1	0	1
Celkem z kontinentu Evropa (mimo EU)	9	7	16
Peru	1	0	1
Celkem z kontinentu Amerika	1	0	1
EU	0	0	0
Bez státní příslušnosti	158	20	178
Celkem	575	92	667

Příloha IV

Tabulka 4

Složení žadatelů podle pohlaví a věku umístěných v PŘS Praha – Ruzyně v letech 2004 až 2005

Dokončený věk	Muž	Žena	Celkem
0	3	4	7
1	1	2	3
2	2	3	5
3	1	3	4
4	2	0	2
5	0	3	3
6	4	2	6
7	2	1	3
8	0	3	3
9	2	2	4
10	2	0	2
11	1	3	4
12	2	2	4
13	1	0	1
14	2	3	5
Celkový součet osob ve věku 0 - 14 let	25	31	56
15	8	0	8
16	5	3	8
17	17	3	20
18	24	3	27
Celkový součet osob ve věku 15 - 18 let	54	9	63
19	24	1	25
20	28	4	32
21	17	4	21
22	32	4	36
23	43	2	45
24	47	1	48
25	51	2	53
26	29	1	30
27	46	2	48
28	21	4	25
29	18	2	20
Celkový součet osob ve věku 19 - 29 let	356	27	383
30	20	2	22
31	16	2	18
32	14	3	17
33	16	2	18
34	14	2	16
35	5	1	6
36	11	2	13
37	2	1	3
38	10	0	10
39	6	0	6
40	2	0	2
41	2	0	2
42	3	1	4
43	2	2	4
44	5	0	5
Celkový součet osob ve věku 19 - 29 let	128	18	146

45	5	0	5
46	1	0	1
47	0	1	1
48	1	1	2
49	1	1	2
51	1	1	2
52	1	0	1
55	0	1	1
56	1	0	1
59	0	1	1
Celkový součet osob ve věku 45 - 59 let	11	6	17
68	1	0	1
81	0	1	1
Celkový součet osob nad 60 let	1	1	2
Celkem	575	92	667

ABSTRAKT

GLOSOVÁ, K. *O praxi a zkušenostech z přijímacího střediska Praha – Ruzyně Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra České republiky*. České Budějovice 2007. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie. Vedoucí práce J. Mišovič.

Klíčové pojmy: uprchlík, žadatel, azyl, mezinárodní ochrana, přijímací středisko Praha – Ruzyně, Správa uprchlických zařízení, zákon o azylu.

Práce se zabývá osobní zkušeností a praxí související s provozem přijímacího střediska Praha – Ruzyně. Je zaměřena na péči o žadatele o mezinárodní ochranu, kteří se v tomto středisku nacházejí. Zároveň se snaží popsat a charakterizovat chod střediska a procedury s nimiž se klienti v průběhu pobytu ve středisku setkávají. Na základě osobních zkušeností upozorňuje na problémy spojené s adaptací klientů a na vztahy mezi klienty, které jsou ovlivněny jejich náboženskými, kulturními, sociálními a ekonomickými rozdíly.

ABSTRACT

About the practice and experience from the reception centre of Prague – Ruzyně - the Administration of the refuges organization, the Ministry of Internal Affairs (Czech Republic).

Key terms: refugee, asylum seeker, international protection, reception center of Prague-Ruzyně, administration of the refuges organization, asylum law

The work deals with my personal practice and the experience with the service of the reception centre in Prague – Ruzyně. Particularly it is focused on care of asylum seekers, who are placed in this centre. The work is trying to describe and characterize the function of the centre as well as the procedure with the clients who are staying there. Based on my personal experience it brings up the problems connected with the adaptation of clients and the relationships between them, which are influenced by the differences from religion, culture, society and economics.